

Маладзечна, Вілейка, Смаргонь, Ашмяны, Валожын, Мядзел, Астравец, Мінск

рэгіянальная газета

10 студзеня 2003 года

№ 2 (403)
Выходзіць па пятніцах

Плюс Тэлетыдзень

Навіны рэгіёна

Новы год на новым месцы

ВІЛЕЙКА. На новым месцы сустрэлі Новы год урачы і хворыя скурвендыспансера.

Цяпер ён размяшчаецца ў адным будынку з аддзяленнем «хуткай дапамогі» па вуліцы Вадап'янава. Пераезд з Куранца ў Вілейку, які планаваўся на 1 лістапада, адбыўся толькі 27 снежня. Прычынай затрымкі стаў рамонт памяшкання.

Віталь ПАЎЛОЎСКІ.

Захацелася гуся на Каляды

МЯДЗЕЛ. Пэўна, захацеў пабалаваць сябе калядным гусем мужчына. Якраз у ноч з 6 на 7 студзеня з хлява ў Княгініне ён скраў гусака. Праўда, пабаляваць не давялося: ужо ўдзень злодзея злавіла міліцыя. Гусака вярнулі ўладальніцы.

Алесь ВЫСОЦКІ.

Тэлефон у доме

ВАЛОЖЫН. У 100 дамах Бабровіцкага сельскага Савета зазванілі тэлефоны. Нумары атрымалі ўсе жадаючыя з гэтага сельсавета.

Наталля ШТЭЙНЕР.

Кватэры для пагранічнікаў

СМАРГОНЬ. Для пагранічнікаў мясцовага атрада пабудавалі 3-павярховы дом. 27 сямей афіцэраў атрымалі добраўпарадкаваныя кватэры. У студзені плануюць здаць і 4-павярховы дом на 24 кватэры.

Будаўніцтвам займаецца ААТ "Будаўніча-мантажны трэст №41".

Ірына РАБУШКА.

Жыллё не будуюць

ВАЛОЖЫН. За 2002 год у райцэнтры было прададзена–куплена 75 кватэр і 3 кватэры ў Івянцы. У 2001 годзе – на 9 больш.

Цяпер аднапакаёвую кватэру купіць цяжка. 2-х і 3-пакаёвыя моцна надаражалі. Гэта адбываецца з-за таго, што жыллё амаль не будуецца.

Наталля ШТЭЙНЕР.

Чысць жыве

МАЛАДЗЕЧНА. 4 гады запар у пасёлку Чысць нараджальнасць перавышае смяротнасць. У 1,8 раза – у 1999 годзе, 2,2 раза – у 2000 годзе, 1,5 раза – у 2002 годзе. Старшыня Чысцінскага сельскага Савета Генрых Кутас тлумачыць гэта маладым узростам местачкоўцаў – 37 гадоў у сярэднім.

Пасёлак жа стварыўся ў 1955-56 гадах.

Ірына РАБУШКА.

Мы не вымерзнем!

Дым угору – быць пагодзе. Фота IREX/ProMedia.

Апошнія дні былі адзначаныя рэкорднымі ў гэтым дзесяцігоддзі па абсалютных паказчыках маразамі

Гэта даставіла шмат клопатаў камунальным службам, дарожнікам, усім нам. Здараліся і надзвычайныя выпадкі, якія заканчваліся трагічна. На Астравеччыне жанчына сталага ўзросту не дайшла дадому – замерзла. Але што гэта ў параўнанні з Масквой, дзе за адну ноч ад пераахаладжвання развіталася са сваім жыццём больш за 200 чалавек – у асноўным бяздомныя.

У нас большая праблема не захаваць сваё жыццё ў маразы – мы, беларусы, і не вымерзнем, як не вымерзлі да гэтага. А як пахаваць таго, хто памёр. Вілейскія камунальнікі, напрыклад, ночы начуюць пры раскладзеных вогнішчах, каб выкапаць затым магілы для нябожчыкаў – зямля прамерзла на метр і больш. З зямлёй, як камень, не хоча спраўляцца нават аўтамабільная свідравальная ўстаноўка.

Як ніколі, уздоўж дарог можна сустрэць шмат бедалаг–шафёраў, якія клянуць той дзень, калі спакусіліся на аўто з дызельным рухавіком. Разумныя немцы і хітрыя японцы не разлічвалі на нашыя маразы і нашую салярку, няхай сабе і разведзеную газай.

Між тым, абсалютнага рэкорду холаду ў нашым рэгіёне яшчэ не зафіксавана.

Па дадзеных азёрнай станцыі "Нарач", найхаладней у апошні час было ўначы 7-га студзеня – мінус 30,9 градуса па Цэльсіі. Аднак за чатыры дзесяцігоддзі назіранняў гэта не найменшы паказчык. У 1969 годзе слупок тэрмометра апускаўся да мінус 34 градусаў.

Праўда, пачатак студзеня можа ўсталяваць рэкорд па колькасці такіх халодных дзён, калі сярэднясутачная тэмпература паветра была на 10–15 градусаў менш за сярэднестатыстычныя паказчыкі.

Алесь ВЫСОЦКІ, Мікола ГАЙДУК.

Астравецкія страсці

Пракуратура і Цэнтрвыбаркам займаюцца разборам скаргі астраўчаніна Івана Крука. Былы работнік праваахоўных органаў вылучае сваю кандыдатуру на выбарах у мясцовыя Саветы.

5-я старонка

«Казлу» – 30 год

У чарговым выпуску "Аўта-мота" вы прачытаеце аб гісторыі папулярнай аўтамаркі УАЗ-469, якой споўнілася 30 год.

6-7 старонкі

Застаўся толькі ўспамін...

Аб такой з'яве як сацыялістычнае спаборніцтва між гарадамі ўспамінае гісторык Міхаіл Філістовіч.

8-я старонка

■ АДУКАЦЫЯ

20 разоў «так» зімовай сесіі, якой няма

МАЛАДЗЕЧНА. Другую зіму ў навучэнцаў медыцынскага вучылішча няма сесіі. Упраўленне аховы здароўя сумесна з медыцынскімі навучальнымі ўстановамі, сярод якіх і наша медвучылішча, распрацавала спецыяльную праграму. Мэта яе – разгрузіць навучэнцаў.

Паступаюць у Маладзечанскае медыцынскае вучылішча пасля 11 класаў. Школьнікаў адразу залічваюць на 2-і курс. 2 гады навучэнцы здаюць летнюю сесію. Замест зімняй ідуць звычайныя заняткі, заліковыя ці выніковыя. Залікі пачынаюцца з лістапада. На 4-м курсе зімняя сесія ёсць толькі ў фельчараў-акушэраў.

Вучыцца цяпер у вучылішчы 457 чалавек. 10% з іх – маладзечанцы, 40% — з сельскай мясцовасці, астатнія – іншагароднія. У асноўным прыязджаюць з Мядзела, Вілейкі, Смаргоні, Валожына. 20% ад усёй колькасці навучэнцаў займаюцца на платнай аснове.

Намеснік дырэктара па выхаваўчай рабоце Анатоль Бараноўскі гаворыць, што ўсіх пераваг бы на платнае навучанне. Можа, гэта б выклікала жаданне вучыцца. Новая сістэма, па словах А.Бараноўскага, не спрыяе вучобе. Да таго ж, ад выніковых адзнак, якія яны цяпер атрымалі за семестр, залежыць стыпендыя. Адзіны плюс сістэмы: навучэнцам стала лягчэй. Яны не так нервуюцца, не напружаныя. Раней зімняя сесія падсцёбвала да вучобы.

Алеся Пагуда з Радашкавіч і Раман Касцюкоў з Кармы Гомельскай вобласці вучацца на 2 курсе Маладзечанскага медыцынскага вучылішча. Яны робяць прамыванне страўніка «Федзю» (так завецца экспанат). Фота Ірыны РАБУШКІ.

А.Бараноўскі зазначае, што з кожным годам узровень школьнай падрыхтоўкі ніжэйшы. А патрабаванні да навучэнцаў аднолькавыя: добрыя веды. З-за непаспяховасці за 6 месяцаў гэтага навучальнага года 9 чалавек адлічылі, яшчэ 5 пакінулі вучылішча самі. За такі ж перыяд мінулага навучальнага года — 4 і 5 адпаведна.

Выкладчыца сястрынскай справы Людміла Рудзь таксама гаворыць, што з зімняй сесіяй было лепш. Яна стымулявала вучобу. Намеснік дырэктара па вучэбнай рабоце Алена Карасевіч кажа:

— 20 разоў "так" зімовай сесіі.

Вучням, канешне, падабаецца жыццё без сесіі. А з панядзелка яны ўвогуле на канікулах.

Ірына РАБУШКА.

Свята для дзяцей-інвалідаў

ВІЛЕЙКА. На базе СШ № 3 адбылося навагодняе прадстаўленне для дзяцей-інвалідаў.

Святочную ёлку даў клуб завода "Зеніт". За апошні месяц гэта другое буйное мерапрыемства раённай "Беларускай асацыяцыі дапамогі дзецям-інвалідам і маладым інвалідам", якая аб'ядноўвае 90 дзяцей-інвалідаў. 1 снежня, у Дзень інвалідаў, з удзелам эстэтычнага цэнтра арганізацыя адзначыла сваё 5-годдзе. Мерапрыемствы сталі магчымымі дзякуючы шматлікім фундатарам, сярод якіх прадпрыемствы, прадпрымальнікі і прыватныя асобы.

Віталь ПАЎЛОЎСКІ.

■ ПАЕЗДКІ

Фестываль калядных спектакляў

МАЛАДЗЕЧНА. Група акцёраў Мінскага абласнога тэатра лялек "Батлейка" паехала на міжнародны фестываль калядных спектакляў у Луцк на Украіну. Фестываль будзе доўжыцца тыдзень.

Маладзечанскія акцёры пакажуць гледачам батлеечныя варыяцыі "Меч анёла" рэжысёра Юрыя Сарычава. У красавіку мінулага года акцёры "Батлейкі" ўдзельнічалі з гэтым спектаклем у міжнародным фестывалі "Пад шапкай Гугуцэ" ў Кішынёве і атрымалі дыплом фестывалю і прыз за лепшы спектакль на рэлігійную тэматыку.

Ірына РАБУШКА.

■ НЯВЫДУМАНЫЯ ГІСТОРЫІ

Зноў спазніўся на той свет

Даўжэзная, амаль нерухомая змяя чаргі праглынула мяне надоўга. Калі, нарэшце, ужо набліжаўся да касы, збоку нахабна ўціснуліся нейкія малойчыкі і адштурхнулі ад запаветнага акенца.

— А-я-яй... — завойкала побач пакрыўджаная бабулька. – Усюды пруць без чаргі, нахалюгі... З-за іх і на той свет не патрапіш своечасова!

Тады я не падумаў, што гэтая крыўда старой акажацца прароцкай. Дзе там было разважаць? З-за гэтых бессаромнікаў не патрапіў на электрычку Маладзечна-Мінск. А наступную чамусьці адмянілі.

— А і добра, што спазніліся, — звярнуўся да мяне сусед па чарзе, мужчына магутнага складу, які назваўся Нупрэем Дзям'янавічам. – Чаму добра? А вось такія спазненні ратавалі мяне... ад таго свету. На маю бяду і пакуты...

Ён цяжка ўздыхнуў і даверліва глянуў на мяне. Было яму на выгляд за пяцьдзесят. Шматлікія завірухі жыцця густа забялілі яго скроні. Адчувалася, што ён прагнуў спачування і ўвагі. І я паспяшаўся схаваць часопіс у партфель, каб не прапусціць свайго спадарожніка, і стаў уважліва слухаць яго.

— У 1944 годзе, у пачатку сакавіка, валаюць немцы ў магістрат, — пачаў ён. – Каб праверыць вывазку лесу. Прыходзім – яны нават і не глянулі ў нашы даведкі!. Загадалі праходзіць медкамісію. Мне і кажуць: "Здаровы, годны". – "Куды, — пытаюся, — годны?" – "У самаахову", — адказваюць. Вось табе і на! Мой ты, чалавеча: абманам тады нахапалі нас, маладых хлапцоў, з паўсотні! Падагналі грузавікі, загадалі грузіцца. А я быццам прадчуваў бяду, усё не спяшаюся, усё маруджу. Хто патрапіў у першы – наскочыў на партызанскую міну. Тады вось упершыню маё спазненне ўратавала мяне ад смерці. Загналі на другі грузавік – і ўцалеў... Сабе на злую долю.

Ён надоўга замоўк. Затым, уздыхнуўшы, прадоўжыў:

— Затурылі нас аж пад самы Мінск. За калючы дрот. Будзем праязджаць – пакажу. Загналі ў лазню, затым абмундзіравалі ды давай ганяць ад цямна да цямна. Ганялі-ганялі... з месяц які. Прымушаюць прысягу прыняць. Пасля загналі ў Аляхновічы: таксама пакажу. Там ужо прымушаюць у каравул хадзіць – з вінтоўкамі! Тут я мадыгую, як гэта каб адтуль урваць. Каб у лес як... Удалося толькі ў канцы мая. З вінтоўкамі, патронамі... Па дзве гранаты. З такімі доўгімі драўлянымі ручкамі. Сямёра нас, што з нашай вёскі. Блыталіся з тыдзень, пакуль на партызанаў натрапілі...

Нарэшце аб'явілі пасадку. І Нупрэй Дзям'янавіч прадоўжыў нялёгкі, але цікавы ўспамін ужо ў вагоне:

— Пачалося ў партызанаў таксама з пасадкі, — зазначыў ён. – Раззброілі, пасадзілі ў спецзямлянкі. Паасобку. Прыставілі варту. І пачаліся допыты... Я кажу асабісту: "Давайце хутчэй па Аляхновічах ударым – на наш бок пяройдуць, бадай, усе палічаўна". — А ён раве: "Што, шкура прадажная! Сам прадаўся і нас угробіць хочаш?". Кінуўся на мяне з кулакамі ды расцягнуўся ўпоперак зямлянкі: ногі яго не трымаюць. Прызнаюся табе, чалавеча: добра, што спазніліся мы да іх. Бо хто раней перайшоў, тых асабісты паспелі і дапытаць, і ў расход пусціць. А пакуль з намі кешкаліся, нашы ўжо, прадчуваем, на Мінск наступаюць. А як аслабанілі, нас у суд пруць: так вось і так – "варожыя прыхвасні". Вырак далі такі: "Прадацелі, урагі народа". І запёрлі нас у штрафны батальён, на перадавую. Як толькі наступ – нас на нямецкія кулямёты... Папярэдзілі: "Таму шчасце, калі каго заб'юць ці хоць бы параняць, — той апраўданы будзе. А хто у палон трапіць – сям'ю расстраляем".

І вось занялі мы неяк чарговы дорф – вёскі ў немцаў так завуцца. Бачым: у адным доме іх важны штаб стаяў. Над дзвярыма шыльда: "Штаб". А сталы аж ломяцца ад выпіўкі ды закускі.

— Нешта падазронае ў гэтай жрачцы-пойле, — кажу нашаму ротнаму. – Не маглі ж вялікія чыны ды так блізка ад перадавой свой штаб трымаць...

Наш ротны, лейтэнант Бешанцаў, заўсёды злы, як д'ябал. Накінуўся на мяне шалёным сабакам: "Жаўняровіч! Марш на пост вартавым. Раскаркаўся тут мне"... На пост – ну дык мне не прывыкаць пасціцца: абыдуся без трафейных прысмакаў.

А ўжо праз пару гадзін мяне здымаюць з паста і гоняць ў асобы аддзел. І адразу допыты: "Чаму не сеў за стол? Не сеў – значыць, ведаў?" – А я не ўкурсе, што я ведаў. Далей – болей. Дапытваюцца: "У якіх адносінах быў з лейтэнантам Бешанцавым?". — Адказваю: "У нармальных: накідваўся ён на мяне звер зверам, як і паложана начальніку". Крычаць: "Ага, значыць, ты адпомсціў яму". Ды, як аказалася, на мяне ляжала куча даносаў. І што я – "падазроны чалавек", бо агітаваў жыць з Богам у сэрцы. І што не палю табакі, і што не п'ю гарэлкі перад наступленнем. І што прасіў салдат не крыўдзіць цывільных ды палонных. І што здзіўляўся, чаму немцы багата жылі: дамы іхнія і ў вёсках, нібы панскія палацы, бо калгасаў не мелі. І што ў нас пасля вайны калгасы распусцяць. Казаў, бо на свае вушы чуў ад многіх гэтае святое спадзяванне. Ды і ўсёй хлусні не ўспомню, што на мяне ўсялякая набрыдзь напаскудзіла...

Калі-нікалі дазнаўся пра жудасную рэч: хто з нашым ротным сеў тады за стол – не ўстаў ужо ніколі. Атруціліся ўсе! А я зноў не трапіў на баль да смерці! Мне за тое, што цудам уцалеў, прыпаялі дзесятку ды загналі ў Варкуту, на шахты. Мой ты чалавеча: вайне канец, а мне дзве пяцігодкі матаць да скону. Хоць і расстраляць маглі... І пад зямлёй вытрымаў, не сканаў: моцны быў. Чорным дзёгцем вугальны пыл з рота ды носа цёк. З лёгкіх выкашліваўся крывавым дзяручым наждачкам... Скура і тая счарнела і на твары, і во — на руках. І абвалы нас душылі, і выбухі... І пажары смалілі... А я, як загавораны. Сапраўды, жыву з Богам у сэрцы: чым магу – дапамагаю кожнаму.

Вярнуўся з падземнай няволі толькі ў 1955 годзе. А ў нас дома – калгаснае бязладдзе. Бацьку прывезлі з вайны бязногім інвалідам. А маці з меншымі, як чорны вол у ярме. Жылы рвалі, а за лета зараблялі... вераб'ю падзюбаць! Восенню ў мяшэчку ўвесь заробак прыносілі – жытняга азадку...

Тут расказчыка перабіў кантралёр. Нупрэй Дзям'янавіч моўчкі падаў білет.

— Які ж я ўдзельнік вайны? – здзівіўся ён на маю заўвагу. – Я ж толькі дзевяць месяцаў на фронце захлынаўся крывёю маіх таварышаў па няшчасці. Пісаць просьбу аб рэабілітацыі? Ні – за – што! Ды каму? Гэта ў мяне, у мільёнаў іншых незаконна засуджаных, на каленях павінны прасіць прабачэння перастаркі з Крамля: Брэжнеў і яго паплечнікі.

У гэты час электрычка спынілася ў Крыжоўцы. У вочы кінуліся разбітыя заднія вагоны папярэдняй электрычкі. Мітусіліся машыны "хуткай дапамогі". На абочыне застыў у здранцвенні ашаломлены няшчасцем натоўп.

А я ў чарговы раз... зноў спазніўся. На тую электрычку.

Мне ўспомніліся словы дакору бабулькі з чаргі, што была адціснутая ад акенца касы ў Маладзечне. У маўклівай знямеласці мы даехалі да Мінска і развіталіся. А пра падрабязнасці таго трагічнага здарэння ў Крыжоўцы даведаліся пазней. Пра сутыкненне поезда з той электрычкай, на якую мы спазніліся.

Аляксандр НАРКЕВІЧ.

Таксі выклікалі?

ВІЛЕЙКА. Ужо даволі працяглы час віляйчане могуць карыстацца паслугамі прыватных маршрутных таксовак. У канкурэнцыі сутыкнуліся прыватны бізнес і дзяржава. Цяпер пасажыры маюць выбар, каму плаціць за праезд. Па законах рынку, наперадзе будзе той, хто здолее працаваць найбольш эфектыўна і якасна абслугоўваць з найменшымі выдаткамі. У любым выпадку, пасажыры ад гэтага толькі выйграюць.

Таксі на маршруце. Фота Віталя ПАЎЛОЎСКАГА.

Першая прыватная маршрутка з'явілася ў Вілейцы ў 2001 годзе, а сёння працуюць дзве маршруткі, якія належаць Аляксею Валынцу і Віктару Шабуню. Акрамя іх, ёсць дзяржаўнае маршрутнае таксі ад аўтобуснага парка.

Маршрутнае таксі ў Вілейцы ці не самае таннае ў Беларусі – 300 рублёў. Для параўнання, у Мінску праезд каштуе 500 рублёў, у Барысаве – 400. У выхадныя дні праезд у маршрутцы каштуе 300 рублёў, у маршрутным аўтобусе – 360 рублёў. Аляксей Валынец кажа, што гэткую цану ўстанавіў, каб, па-першае, не таргавацца, па-другое, у людзей мала грошай.

Асноўнай праблемай Аляксей Валынец лічыць нестабільнасць дзяржаўнага рэгулявання бізнесу. У выніку ўсе прадпрымальнікі баяцца заўтрашняга дня. Невядома, якія новаўвядзенні ўлады прыдумаюць. Ходзяць чуткі аб увядзенні патрабавання выкарыстоўваць у якасці маршрутных таксі машыны, не старэйшыя за 10 гадоў. Цяпер патрабуюць адкрываць рахунак і здаваць выручку ў банк. Гэта патрабуе новых выдаткаў.

Па словах Аляксея, складанасці выклікае таксама савецкі менталітэт людзей. Псіхалагічна ім прасцей аддаць грошы дзяржаўнаму прадпрыемству, чым у рукі прыватніку. Яшчэ існуе стэрэатып, што ў таксі абавязкова "абдзяруць". Некаторыя селі б у маршрутку, але яны прывучаныя не плаціць, а гэта добра ўдаецца ў дзяржаўным аўтобусе ў спешную гадзіну ("час пік"), калі кандуктар не можа ўсіх абілеціць.

Аляксей зазначае, што прадпрымальнікі не просяць у дзяржавы дапамогі. Яны самі дапамагаюць дзяржаве, выплачваючы падаткі ў бюджэт. У гэткай сітуацыі можна прасіць толькі, каб улады не перашкаджалі працаваць.

Аляксей прызнае, што прыватныя маршруткі не маюць жорсткага маршруту і графіка руху ў параўнанні з дзяржаўнымі аўтобусамі. Але яны больш зацікаўленыя ў якасных паслугах. Шафёр аўтобуса ў любым разе атрымае зарплату ды і салярку пры магчымасці "зліе", а даход прадпрымальніка залежыць толькі ад уласных намаганняў.

Прыватнікі вымушаныя выбіраць рэнтабельныя маршруты, бо яны ў адрозненне ад аўтобуснага парка не маюць дзяржаўных датацый і толькі за свае грошы купляюць салярку і запчасткі. Для нерэнтабельнага маршруту трэба падымаць цану.

Пры нармальным руху кожныя 10 – 20 хвілін на прыпынак прыходзіць маршрутны аўтобус. У гэты перыяд і ідзе спаборніцтва за пасажыраў. Па словах Аляксея Валынца, маршрутцы найлепш пад'язджаць у сярэдзіне гэтых інтэрвалаў, бо інакш альбо людзі чакаюць аўтобус, які хутка будзе, альбо прыпынак ужо пусты.

Паслугі таксовак не абмяжоўваюцца перавозкамі пасажыраў па маршруце. Людзі заказваюць таксі ў розны час і для розных мэтаў – ад перавозкі мяшка да транспарціроўкі хворых у бальніцу. Увечары і ўначы, калі аўтобусы ўжо не ходзяць, моладзь заказвае маршруткі, каб даехаць дадому пасля актыўнага адпачынку на дыскатэцы ці ў бары.

Віталь ПАЎЛОЎСКІ.

Курсы валют НБ РБ

	2.01 руб.	9.01 руб.
Долар ЗША	1920,00	1923,00
Еўра	1993,63	2002,52
Злоты	498,47	500,46
Літ	577,50	579,88
Расійскі рубель	60,41	60,31

«Вулічныя» курсы ў Маладзечне

Долар	1925/1950	1930/1950

Маладзечна

Цэны на рынку

Прадукты	Цана (руб.) 2.01	8.01
Кілбаса с/вялен., 1 кг	11470	10990
Сасіскі, 1 кг	4990	4900
Селядзец, 1 кг	2500	2500
Рыс, 1 кг	700	720
Грэчка, 1 кг	1050	1100
Цукар, 1 кг	940	920
Яйкі курыныя, 1 дзес.	1200	1380
Алей, 1 л	1600	2000
Маянэз, 200 г	450	450
Кава «Пеле, 100 г	2000	2000
Шпроты, бляшанка 160 г.	600	620
Соус там.«Мінскі», 0,5 л	680	700
Цыбуля рэпчатая, 1 кг	700	800
Капуста, 1 кг	500	500
Морква, 1 кг	700	1000
Лімоны, 1 кг	2000	2400
Апельсіны, 1 кг	1600	1690

Сялянскія прадукты

Малако, 1 л	700	800
Смятана, 1 л	2000	2000
Масла, 1 кг	4000	4000
Тварог, 1 кг	1800	2000
Яйкі курыныя, 1 дзес.	1700	1700
Бульба, 1 вядро	3600	4000
Яблыкі, 1 кг	1000	1200

■ НАШЫЯ ГРОШЫ

Клубок праблем усё тужэйшы

Хоць з-за святаў афіцыйнай стытыстыкай яшчэ не падлічаны паказчыкі развіцця краіны за апошні месяц мінулага года, папярэдні аналіз развіцця эканомікі за 2002 год зрабіць усё ж можна. Пачнём з таго, што атрымалася.

Удалося выканаць запланаваныя нарматывы росту вытворчасці і гандлю (на 4,5% і 7% адпаведна). Ураду і Нацыянальнаму банку ўдалося ўтрымаць курс нацыянальнай валюты ў прагназуемым калідоры – да 1920 рублёў за долар. Удалося і стабілізаваць інфляцыю – хоць бы на ўзроўні 33%, заграгічным для большасці краін, але адносна невысокім па аб'ектыўных прычынах для Беларусі ўзроўні. Плюсам варта лічыць і зніжэнне бартэрных разлікаў, і агульнае ўмацаванне фінансавай дысцыпліны, што наглядна прадэманстраваў рост плацяжоў за энерганосьбіты пад пагрозай адключэння.

Большага краіне не ўдалося. Не ўдалося галоўнае – дабіцца рэальнага павышэння жыццёвага ўзроўню насельніцтва, чаго між іншым немагчыма і за год дасягнуць. Беднее насельніцтва і з-за павелічэння росту цэн. Вялікім мінусам за год можна лічыць пагаршэнне ўмоў для прадпрымальніцтва і малога бізнесу наогул. Беларусь аказалася адной і адзінай краінай, дзе колькасць прадпрыемстваў малога і сярэдняга бізнесу зменшылася, што пацвярджаюць шматлікія аб'явы аб ліквідацыі прадпрыемстваў у газеце "Республика". Гэтаму не дапамаглі нават масавыя забастоўкі прадпрымальнікаў.

У цэлым, 2002 год аказаўся годам абмануты чаканняў, рэформы не зрушыліся, вузел праблем зацягваецца ўсё тужэй, краіна на мяжы сістэмнага крызісу ў эканоміцы. Таму прагнозы на наступіўшы год не могуць быць аптымістычнымі, а некаторыя аналітыкі 2003 год лічаць нават годам шокавай тэрапіі. На наш погляд, ён хутчэй будзе годам шоку без тэрапіі. Крыўдна, што ў свой час 10 год таму мы не паспелі сесці ў цягнік рэформ разам з суседнімі прыбалтыйскімі краінамі і Польшчай. Але мы ўжо ўсё больш адстаём і ад Расіі, у якой прыняты закон аб абароце ворнай зямлі, дзе поўным ходам ідуць прыватызацыя і рэструктурызацыя эканомікі і працэс змяншэння ўплыву дзяржавы на эканоміку. Расія ўжо выйшла на дакрызісны ўзровень 1998 года, а мы працягваем таптацца на месцы. Кімсьці падлічана, што для таго, каб дагнаць самую бедную цяпер еўрапейскую краіну – Партугалію, у нас павінны быць штогодна як у Кітаі прырост 8%. І толькі тады гадоў так праз 20-30 мы б яе, можа, і маглі б дагнаць. Калі ж мы будзем расці тэмпамі на ўзроўні 4%, як за апошнія два гады, то мы не дагонім яе ніколі. І застанемся самай беднай краінай кантыненту.

2002 год – год неразвязаных праблем. Фота IREX/ProMedia.

Цяпер аб рэаліях гэтага года. Рост цэн на нафту на сусветных рынках у пачатку года ў сувязі з магчымай агрэсіяй супраць Ірака пагоршыць знешнегандлёвае сальда Беларусі і адаб'ецца на росце цэн на энерганосьбіты. Умацаванне адзінай еўрапейскай валюты еўра ў адносінах да долара таксама прывядзе да адмоўных вынікаў у знешнім гандлі, бо прадаём мы прадукцыю за долары, а купляем за еўра. Курс беларускага рубля па выніках года не павінны перавысіць 2250-2350 рублёў па прагнозах Нацыянальнага банка. Апярэджваючымі тэмпамі рост курса долара чакаецца па традыцыі ў першай палове года, асабліва ў студзені-лютым, і затым да верасня ён стабілізуецца. Па дадзеных галоўнага банка краіны, насельніцтвам за год куплена і прададзена валюты на суму 2,5 мільярда долараў, прычым на 500 мільёнаў насельніцтвам куплена больш, чым прададзена. Падобна, гэтая тэндэнцыя захаваецца. Аднак, думаем, што курс уладам утрымаць удасца. Бо інакш ім прыйдзецца перагледзець узровень даходаў – на канец 2003 года сярэдняя заработная плата па народнай гаспадарцы ў доларавым эквіваленце павінная скласці 130 долараў, у бюджэтнікаў – 125 долараў. На 30% чакаецца рост пенсій за год, што пры інфляцыі 33% наўрад ці прывядзе да рэальнага паляпшэння жыцця пенсіянераў.

Наогул, у наступіўшым годзе Казы з-за яе нораву многае будзе вызначацца насуперак законам рынку, і ў цэлым у фінансавай сферы абстаноўка чакаецца спрыяльнай. Хоць вялікая рызыка і доўгачасовых укладанні не рэкамендуюцца, бо не прынясуць хуткай аддачы. Чакаецца рэзкі рост цэн на медыцынскія паслугі і медыкаменты. На нерухомасць іх рост будзе нязначным – яны і так ужо дасягнулі небывалых вышынь. Кар'ерыстам у бізнесе ўдача нават ці ўсміхнецца, бо Каза славалюбствам не хварэе. Добрых вынікаў даб'юцца тыя, хто будзе шмат працаваць і добра рабіць сваю справу і хто дзякуючы сіле волі, амбіцыям і актыўнасці зможа рэалізаваць сябе. На першы план выйдуць практычныя паўсядзённыя рэаліі нашага жыцця, калі прыйдзецца проста выконваць свае абавязкі.

Міхась АЛЕКСАНДРОВІЧ.

■ ДЗЕЦІ – НАША БАГАЦЦЕ

Касметыку – дзецям!

За такое правіла бралі ў сваёй рабоце дарослыя педагогі, якія працавалі летам ў дзіцячым аздараўленчым лагеры "Зенітавец".

Дзеці павінны быць накормленымі. І адказваюць за гэта дарослыя.

Фота IREX/ProMedia.

Праверка ўпраўлення антыманапольнай і цэнавай палітыкі Мінскага аблвыканкома работы дзіцячага аздараўленчага лагера "Зенітавец" у Вілейскім раёне выявіла шэраг парушэнняў у дзейнасці летніка.

Харчаванне дзяцей не адрознівалася вялікай разнастайнасцю. У лагер мала закуплялася свініны і ялавічыны. А свежай бульбы не было наогул. Не вытрымліваліся натуральныя нормы харчавання дзяцей па муцэ, бабовых, гароднінe, алеі, малаку, смятане, тварагу. Многія бацькі і не здагадваліся, што іх дзяцей будзе чакаць такое харчаванне.

У лагеры, які знаходзіцца ў падпарадкаванні завода "Зеніт", адпачывалі дзеці ад 7 да 14 год. Лагер знаходзіцца амаль на беразе Віліі ў вёсцы Халяніна і разлічаны на 65 чалавек у змену. Усяго было 4 змены па 18 дзён. І ўсе дзеткі, якія трапілі ў летнік, не атрымалі за гэты час паўнавартаснага харчавання. Але затое, атрымалі ў прызы... касметыку – губную памаду, лакі для пазногцяў і валасоў, бляск для вуснаў і г.д. Уявіце сабе сямігадовую дзяўчынку з такім прызам.

Каштарыс расходаў лагера прадугледжваў дзве паездкі дзетак у кожную змену у тэатр. Балазе Маладзечна і Мінск не так далёка. З'ездзілі ж яны ў тэатр усяго два разы за тры змены.

І калі дзеткі сапраўды маглі не ведаць пра тое, што ім належыць, то персанал павінен быў знаць свае правы і магчымасці. Харчаванне персаналу ў 1-ю і 2-ю змены было арганізаванае 4-разовае, у 3-ю і 4-ю – 3-разовае. Артыкул каштарыса "харчаванне персаналу" прадугледжваў 50%-ю кампенсацыю. Па каштарысу было прадугледжана 20 чалавек, фактычна харчавалася не больш за 16 чалавек. Гэта значыць, не былі ўлічаныя сумяшчальнікі. У выніку дапушчана завышэнне затрат па гэтаму артыкулу ў 1-й змене больш чым на 104 тысячы рублёў, у 2-й – больш чым на 91 тысячу рублёў, у 3-й змене – амаль на 120 тысяч рублёў.

Праверка ўстанавіла, што ў выніку парушэння дысцыпліны цэн лагерам была атрыманая неабгрунтаваная выручка ў памеры 886 тысяч 210 рублёў. Дысцыплінарныя меры да кіраўніка лагера Таццяны Дзяругі прынятыя. Але ці перастануць пасля гэтага дзеці, якія едуць адпачываць у "Зенітавец", быць людзьмі другога гатунку?

Мікола ГАЙДУК.

Дзеці заставаліся галоднымі

У дыяграмах паказаныя натуральныя нормы харчавання ў дзень на адно дзіця і фактычная карціна па праверцы лагера "Зенітавец". Паказчыкі ў натуральным выражэнні (грамы).

■ БЯСПЕКА ЖЫЛЛЯ

Экалогія кватэр

Усім вядома прымаўка "Мой дом – мая крэпасць!". І сапраўды, менавіта дадому мы вяртаемся з работы, у родных сценах адпачываем, бавім час з дзецьмі. А калі браць больш шырока, то, па падліках навукоўцаў, у розных кшталту памяшканнях чалавек праводзіць да 80% свайго часу. Тут маюцца на ўвазе ўсе памяшканні: жылыя, прамысловыя, культурнага прызначэння.

Але... Шэраг замераў паказаў, што ў памяшканнях прысутнічае больш за 100 лятучых хімічных рэчываў ў выглядзе аэразоляў. Гэтыя небяспечныя дабаўкі вядуць да таго, што забруджванне паветра ў кватэрах можа быць у 1,8-4 разы вышэй, чым на вуліцы. Уся справа ў хімізацыі нашага побыту, з'яўленні новых палімерных матэрыялаў і ў тым, што ў будматэрыялы трапляюць адходы і небяспечныя рэчывы.

Наш арганізм за мільёны год эвалюцыі прыстасаваўся да пэўнага набору хімічных элементаў і рэчываў прыроднага паходжання. Але за апошнія дзесяцігоддзі мы перажылі цэлую "палімерную" рэвалюцыю. Людзі сталага ўзросту хай прыгадаюць, якое было іх жыллё год 50 таму. На працягу ўсяго 2-х пакаленняў наш побыт змяніўся кардынальна. Што тычыцца камфорту – у лепшы бок. А вось, што тычыцца экалагічнай бяспекі?...

Мяркуйце самі. Цяжкія металы па стрэс-фактару (ступені паражэння арганізма) нават пераўзыходзяць радыяцыю. Але хром і нікель ўтрымліваюцца ў цэменце, бетоне, шпаклёўцы, што зробленая з дабаўленнем прамысловых адходаў. У гэтай жа шпаклёўцы і некаторых фарбах утрымліваецца кобальт.

Такое агрэсіўнае злучэнне, як фармальдэгід, ёсць у ДСП, ДВП, масціках, шпаклёўцы, а фенол – у ДСП, лінолеумах, масціках, шпаклёўцы. Вось чаму так неабходна, каб памяшканне, дзе робіцца рамонт, абавязкова праветрывалася. А дзіцячы пакой быў аздоблены па магчымасці толькі натуральнымі прыроднымі матэрыяламі.

Бензол выдзяляецца з масцікі, клею, лінолеуму, цэменту і бетону. А ацэтон – з лакаў, фарбаў, клею, шпаклёвак, масцікі. Прычым выдзяленне ў паветра ўсіх вышэй названых рэчываў можа адбывацца нават на працягу некалькіх месяцаў. І ўвесь гэты час арганізм будзе павольна атручвацца. Так што варта, каб, напрыклад, лінолеум, перад яго прымяненнем у кватэры, паляжаў нейкі час у нежылым памяшканні ў разгорнутым выглядзе.

Акрамя хіміі, у памяшканнях "пасяліўся" і такі неспрыяльны фактар, як электрамагнітныя палі (ЭМП) рознай інтэнсіўнасці. Яны ўздзейнічаюць на выпрацоўку мелаціну шышкападобнай залозай галаўнога мозга, што вядзе да змянення ў тканках і можа выклікаць ішэмічную хваробу і хваробу Паркінсона. Негатыўнае ўздзеянне ЭМП змяншаецца з павелічэннем адлегласці да электрабытавой прылады. Так, бяспечная адлегласць пры карыстанні лядоўняй "Мінск-11" – 0,1 м, электрарадыятарамі – 0,3 м, электрадухоўкай – 0,4 м, таршэрам на 2 лямпачкі – 0,3 м.

Такім чынам, экалагічнае ўздзеянне рознага кшталту фактараў унутры памяшканняў не заўсёды бывае спрыяльным. Асабліва ў зімовы час, калі ў марознае надвор'е праветрыць кватэру бывае няпроста. Але варта нагадаць, што расчыненыя на кароткі час вокны хутчэй мяняюць паветра ў пакоі і менш яго халодзяць, чым надоўга прыадчыненая фортка. І яшчэ. Калі набываеце матэрыялы для рамонту альбо прылады для бытавога карыстання, зазірніце, калі ласка, у іх сертыфікацыю. Калі там гаворыцца пра экалагічнасць – купляйце, нават і крыху даражэй. Бо даражэй за здароўе ўсё роўна нічога няма!

Алег БЯГАНСКІ.

Калі вас захапіў тэрарыст

Існуе лінія паводзін ва ўмовах варожага і бязлітаснага акружэння. Ведамі павінныя валодаць усе.

Заложнік – гэта чалавек, які знаходзіцца у палоне злачынцаў. Схема дзеянняў злачынцаў: планаванне, падрыхтоўка, захоп, укрыцце, заложнік, размовы і допыты, вядзенне перагавораў, атрыманне выкупу, вызваленне ці забойства ахвяры. Супрацьдзеянне на этапе планавання: ілжывая інфармацыя аб сабе, маскіроўка і дэзінфармацыя, выяўленне патэнцыяльна варожых асоб. На этапе падрыхтоўкі злачынцы дасканала вывучаюць людзей і мясцовасць. Пры правядзенні захопу стараюцца выкарыстоўваць звычкі і традыцыі. У момант захопу злачынцы дзейнічаюць бесцырымонна, нават жорстка. Адзіная магчымасць вырвацца з рук злачынцаў бывае ў пачатковай стадыі захопу, у момант нападзення. Нечаканыя для злачынцаў дзеянні могуць прывесці да выратавання. Калі супраціўленне бескарысна, трэба пакінуць як мага больш сведкаў. Кантралявацъ і фіксаваць усё, што можа садзейнічаць вызваленню. Складаецца ў думках псіхалагічны партрэт кожнага злачынцы. Яны ж імкнуцца прыгнесці волю палоннага і запалохаць яго. Бязвольныя паводзіны, упрошванне пашкадаваць рэальнай карысці прынесці не могуць. Галоўнае правіла – дапамагаць не злачынцам, а сабе. Перакананне злачынцаў у нерэальнасці іх патрабаванняў садзейнічае вырашэнню інцыдэнта, калі яны цвярозыя. Пры допыце вопытныя злачынцы стараюцца выклікаць сяброўскую прыхільнасць. Пры гэтым яны пагражаюць ў выпадку няўступчывасці перадаць справу тупому і жорсткаму. Для псіхалагічнай ломкі абмяжоўваюць зрок, слых, дрэнна кормяць, мучаюць смагай і ствараюць дрэнныя ўмовы знаходжання. Пыткі псіхалагічныя вытрымаць намнога цяжэй, чым фізічныя. Злачынцы ўсё роўна прымусяць гаварыць. Трэба вызначыць, наколькі важная скрываемая інфармацыя, наколькі далёка могуць зайсці злачынцы, што трэба скрыць ад бандытаў у любым выпадку. Правіла: рабіце паўзы, выкарыстоўвайце складаныя тэрміны, выказвайцеся мнагазначна, празмерна дэталізуйце, імітуйце дрэнную асведамлёнасць і дэзарыентацыю аб болю, страху, хваляванні, рабіце выгляд, што не разумееце акцэнт, блатны жаргон, няяснае вымаўленне, гаварыце манатонна, без эмоцый, каб было складаней зразумець, дзе праўда, а дзе хлусня. Пазбягайце глядзець у вочы злачынцу, будзьце ветлівымі, не абражайце бандытаў. Праводзьце сваю лінію як быццам бы згодай. Захаванне псіхалагічнай стойкасці: захоўваць патрабаванні асабістай гігіены, рабіць самамасаж і фізічныя практыкаванні, практыкаваць аўтатрэнінг і медытацыю, успамінаць прачытаныя кнігі, вершы, песні, рашайце шахматныя і матэматычныя задачы, успамінайце замежныя словы, галава павінная працаваць. Важна сачыць за часам. Пастаянная мышачная напруга пры пагрозе забірае сілы. Назірайце за сабой як бы збоку, да канца надзейцеся на добры зыход. Захоўвайце запас лякарстваў, вады, ежы. Калі пачаўся штурм, то пастарайцеся прыкрыць сваё цела ад куль. Лепш за ўсё легчы далей ад вокнаў і дзвярэй, тварам уніз, не на прамой лініі ад аконных і дзвярных праёмаў. Не бярыце ў рукі зброю бандытаў. Злачынцы ў час штурму нярэдка імкнуцца схавацца сярод заложнікаў. Паведамляйце аб іх уварваўшымся байцам. Спецслужбы павінныя праслухоўваць размовы, што вядуцца ў памяшканні. У размовах з бандытамі паведамляйце інфармацыю, якая можа быць выкарыстана ў час штурму. У пачатку экстрэмальнай сітуацыі часта рэакцыя "не веру". Адна мая знаёмая назірала стрэльбы бандытаў і пры гэтым лічыла, што ідуць здымкі кінафільма. Збаўленне ад самападману карысна ва ўсіх адносінах. Метады фарсіраванага ўздзеяння на асобу ставяць мэту стварэння скажонай рэальнасці ў аб'екта апрацоўкі. Пры псіхічнай самаабароне ствараецца свая пазітыўная рэальнасць. Эфектыўнасць яе вызначаецца трываласцю і індывідуальнасцю. Ні ў якім выпадку не жадайце смерці тырану, гэтае жаданне стане часткай створанай рэальнасці. Нават у самых абмежаваных абставінах у чалавека ёсць свабода думак. За гэтую свабоду трэба плаціць адмовай ад жыцця па паняццях. У бандытаў жа, як у воўчай зграі, любы паступак можа змяніць становішча ў іерархіі.

Аляксандр ГУЛАК, урач.

■ ВЫБАРЫ

Астравецкія страсці

20 снежня мінулага года ў акружную выбарчую камісію Астравецкай выбарчай акругі №46 па выбарах у абласны Савет былі пададзеныя дакументы па рэгістрацыі ініцыятыўнай групы па зборы подпісаў за кандыдата. Ім быў названы жыхар Астраўца, былы юрыст і работнік органаў унутраных спраў, а цяпер вядомы ў раёне праваабаронца Іван Крук.

А 29 снежня тым жа Іванам Круком была накіраваная заява ў Цэнтрвыбаркам Беларусі, а таксама пракурору Астравецкага раёна.

Іван Крук у сваёй заяве патрабуе ад ЦВК прыцягнуць да адказнасці за парушэнні заканадаўства намесніка старшыні Астравецкай раённай тэрытарыяльнай камісіі Міхаіла Зімніцкага і вызваліць яго ад абавязкаў па кіраўніцтве камісіяй. А ў дачыненні да намесніка старшыні выканкома Ірыны Шляхтун і іншых службовых асоб райвыканкома узбудзіць крымінальную справу, бо ў іх дзеяннях, на думку заяўніка, ёсць прыкметы парушэнняў артыкула 191 Крымінальнага Кодэкса Рэспублікі Беларусь, а таксама артыкулаў 49 і 65 Выбарчага кодэкса Рэспублікі Беларусь.

З–за чаго ўспыхнулі страсці ў Астраўцы – ціхім і спакойным гарадку на паўночным захадзе нашага рэгіёну?

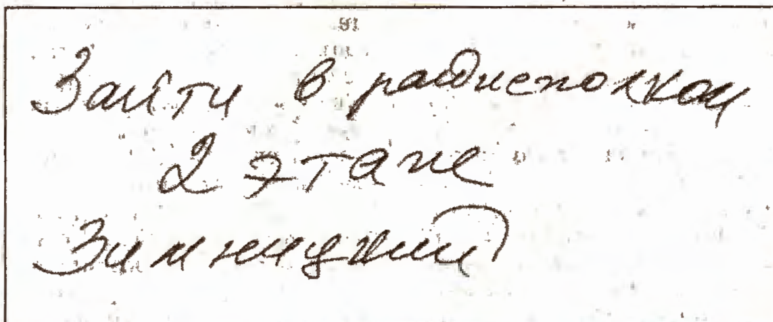
Іван Крук у сваёй заяве піша, што на наступны дзень пасля падачы спісу членаў ініцыятыўнай групы з Астравецкага райвыканкома "былі кінутыя "неабходныя" сілы з мэтай паралізаваць работу членаў ініцыятыўнай групы і аказання на іх маральнага ціску". Па сведчанні заяўніка былі праведзеныя "гутаркі" з членамі ініцыятыўнай групы Тамарай Мілаш, Наталляй Дубіцкай. А Ірыне Казюль, якой не было дома, была пакінутая запіска наступнага зместу: "Зайти в райисполком, 2 этаж, Зимницкий".

Акрамя таго, як згадвае ў заяве Іван Крук, намеснік старшыні райвыканкома Ірына Шляхтун у тэлефоннай размове з членам групы Уладзімірам Цярэшкам заявіла, што калі той будзе збіраць подпісы ў падтрымку Крука, то дачка Цярэшкі будзе звольненая з работы ў Астравецкім Доме культуры. Пасля такога ультыматуму, гаворыцца ў заяве Крука, Уладзімір Цярэшка вымушаны быў адмовіцца ад выканання абавязкаў члена ініцыятыўнай групы.

На думку Івана Крука, ні да воднай з ініцыятыўных груп няма такой пільнай увагі з боку службовых асоб Астравецкага райвыканкома і Астравецкай тэрытарыяльнай выбарчай камісіі, як да камісіі па падтрымцы яго.

Іван Крук упэўнены, што работнікам Астравецкага райвыканкома і намесніку старшыні Астравецкай раённай тэрытарыяльнай выбарчай камісіі Міхаілу Зімніцкаму "ніякія законы не пісаныя". А дзеянні астравецкіх улад ён разглядае не інакш як беззаконне і самадурства. Ён не сумняваецца, што мясцовая "вертыкаль" будзе і надалей прымяняць недазволеныя метады, каб блакаваць ягоную выбарчую кампанію.

Мы звязаліся па тэлефоне з намеснікам старшыні Астравецкай тэрытарыяльнай выбарчай камісіі, які з'яўляецца таксама кіраўніком спраў Астравецкага райвыканкома Міхаілам Зімніцкім з адным пытаннем, ці пісаў ён тую запіску, аб якой ідзе гаворка ў заяве Івана Крука. Міхаіл Зімніцкі адказаў на пытанне пытаннем: "А прычым тут газета да гэтых унутраных пытанняў?". Урэшце, Міхаіл Уладзіміравіч выказаў сумненне, што з ім па тэлефоне гутарыць журналіст, і што яго прозвішча Манцэвіч. Хаця, на нашу думку, на пытанне аб аўтарстве запіскі да члена ініцыятыўнай групы, мяркуемы яе аўтар (або не аўтар), калі ён з'яўляецца службовай асобай і адным з кіраўнікоў выбарчай камісіі, ён проста абавязаны даць адказ любому грамадзяніну, з'яўляецца той або не з'яўляецца журналістам. Празрыстасць выбараў і метадаў яе правядзення, у тым ліку адказнымі асобамі з выбарчых камісій, павінна забяспечвацца. Інакш інцыдэнт, накшталт астравецкага, можа паставіць пад сумнеў і вынікі самых выбараў.

Запіска да Ірыны Казюль, члена ініцыятыўнай групы па вылучэнні кандыдата ў Гродзенскі абласны Савет дэпутатаў і Астравецкі раённы Савет Івана Крука. Уладзімір Зімніцкі, кіраўнік спраў Астравецкага райвыканкома і намеснік старшыні Астравецкай тэрытарыяльнай выбарчай камісіі, пры сустрэчы з карэспандэнтам "Рэгіянальнай газеты" ў сераду сказаў, што прадстаўнікамі выбарчай камісіі выбарчына праводзіліся сустрэчы з членамі ініцыятыўнай групы па падтрымцы Івана Крука, і гэта сапраўды не супярэчыць заканадаўству. Запіска ад Зімніцкага была. Сам факт перадачы яе не можа расцэньвацца як спроба ўціску на члена ініцыятыўнай групы. Аднак Іван Крук, вядомы на Астравеччыне праваабаронца, упэўнены, што на групу па яго падтрымцы аказваецца ціск з боку улад.

Мы наведалі Астравец і ўрэшце сустрэліся з Міхаілам Зімніцкім у сераду. Па словах намесніка старшыні выбарчай камісіі, гутаркі з членамі ініцыятыўнай групы ў падтрымку Крука праводзіліся. І гэта было ў адпаведнасці з дзеючым заканадаўствам. Запіска для Ірыны Казюль пакідалася, бо яе не змаглі застаць дома.

У дзень нашага прыезду ў Астравец скаргай Крука тут ужо займаўся прадстаўнік Цэнтрвыбаркома Юрый Бракарэнка. З ім, старшынёй раённай выбарчай камісіі Аляксандрам Горбалем, Іванам Круком, а таксама пракурорам Астравецкага раёна Валерыем Працкайлам мы гутарылі ў кабінеце пракурора. Пракурорская праверка пакуль не завершаная, але па звестках, якія мы атрымалі, відома, што апытаныя работнікамі пракуратуры члены ініцыятыўнай групы ў падтрымку Крука аб ціску на іх не заяўлялі. Там жа Аляксандр Горбаль шчыра сказаў Івану Круку: калі б мы разлічвалі вас "закапаць", мы б гэта зрабілі з першага дня рэгістрацыі ініцыятыўнай групы.

Іван Крук збіраецца падаваць скаргу ў генеральную пракуратуру.

Мы будзем інфармаваць чытача аб любым сцэнарыі развіцця сітуацыі.

Аляксандр МАНЦЭВІЧ.

■ ЭКСПРЭС-АПЫТАННЕ АСТРАЎЧАН

Чаго чакаеце ад выбараў?

Аляксандр Ліпскі, міліцыянер:

— Яшчэ нічога. Далёка ж да выбараў. Нават і прэтэндэнтаў не ведаю.

А наогул, у Астраўцы жыць нармальна. У магазінах усё ёсць, толькі грошай мала.

Ганна Замара, прадавец:

— Паляпшэнняў. Здаецца, зарплаты і на яду, і на адзенне хапае. Хочацца, канешне, больш. Але што ж рабіць, трэба жыць.

Генадзь Лабудзь, беспрацоўны:

— Нічога. Колькі выбараў ужо было, а простым рабочым яны нічога не даюць. Зарплаты нізкія нават прыватнікі плацяць. Не пайду я на выбары.

Уладзімір Грачоў, прадпрымальнік:

— Ужо ўсё вядома: хто і што будзе. Таму сэнсу ў выбарах не бачу.

Народ запалоханы. Міліцыя не абаранне. Упэўніўся на асабістым вопыце. Цяпер нешта накшталт сталінскіх часоў творыцца.

Аксана Мілейша, навучэнка:

Чакаю? На выбары пайду. Можа, той, хто прыйдзе да ўлады, паменшыць аплату за вучобу. Думаю, маім бацькам цяжка зарабляць грошы. А яшчэ за маё навучанне трэба шмат плаціць.

Падрыхтавала Ірына РАБУШКА.

Інтэлігенцыя збіраецца на сход

Група беларускіх інтэлігентаў, чые імёны добра вядомыя ў Беларусі, выступіла з ініцыятывай сабраць Усебеларускі сход інтэлігенцыі. Мы друкуем тэкст гэтага дакумента.

НЕЗАЛЕЖНАЯ БЕЛАРУСЬ – СВАБОДНАЕ І ЗАМОЖНАЕ ГРАМАДСТВА

Шаноўныя суайчыннікі!

Наш сённяшні стан не можа задаволіць нікога, хто жыве ў Беларусі. Большасць насельніцтва, чый узровень заробку забяспечвае толькі самыя элементарныя жыццёвыя патрэбы, знаходзіцца на мяжы жабрацтва. Але нават тыя нямногія, хто здолеў дасягнуць пэўнага матэрыяльнага дабрабыту, не ў стане адчуваць сябе ў бяспецы і спакойна карыстацца здабыткам. Між тым Беларусь знаходзіцца ў цэнтры Еўропы – калысцы сусветнай цывілізацыі, месцы, дзе нарадзіліся і атрымалі развіццё агульнапрызнаныя ідэалы вольнага, культурнага і заможнага існавання чалавека ў грамадстве.

Спрадвечным прызваннем інтэлігенцыі было і ёсць асэнсаванне ходу падзей і вызначэнне найбольш аптымальных шляхоў развіцця чалавечай супольнасці. У краінах, дзе інтэлігенцыя мае належнае прызнанне, дзе яе ідэі і прапановы былі пачутыя, даўно дасягнуты адпаведны ўзровень жыцця, створаны ўмовы, пры якіх кожны можа максімальна рэалізоўваць свае здольнасці і атрымліваць за працу ўзнагароду, дастатковую для таго, каб карыстацца ўсімі магчымасцямі сучаснага ўзроўню навукова-тэхнічнага развіцця. У краінах, дзе ролю інтэлігенцыі імкнуцца прынізіць да інтэлектуальнага абслугоўвання улады, пануюць усеагульная апатыя, перманентны эканамічны і духоўны крызіс і адсутнасць перспектыў для развіцця.

Але ніхто не можа адабраць у чалавека права свабодна мысліць і выказваць свае думкі, незалежна ад таго, што б яму за гэта ні пагражала. Тых, хто праяўляе мужнасць і цвёрдасць у адстойванні гэтага права, у рэшце рэшт прызнаюць і народ, і ўлада. Менавіта дзякуючы сапраўдным інтэлігентам у грамадстве усталёўваецца парадак, які дазваляе кожнаму грамадзяніну ўздзельнічаць у вырашэнні ўсіх істотных пытанняў і справядлівым падзеле агульных каштоўнасцяў, наладжваць у сваёй краіне спакойнае і заможнае жыццё.

Трэба знайсці мужнасць і прызнаць, што сённяшняе незадавальняючае становішча нашага грамадства склалася ў пэўнай меры і таму, што мы, інтэлігенцыя, не выконваем належным чынам сваю адказную гістарычную місію. Гэтаму можна знайсці шмат тлумачэнняў, можна прывесці шэраг аб'ектыўных прычын, але ўсім нам неабходна зразумець, што ніхто не зробіць за нас справу, якую лёсам наканавана зрабіць менавіта нам.

Востра наспела неабходнасць вызначыцца па шэрагу неадкладных, жыццёва важных для Беларусі праблемаў:

– Што трэба рабіць для захавання нацыянальнай тоеснасці беларусаў і дзяржаўнага суверэнітэту нашай краіны

– Якім належыць быць дзяржаўнаму ладу Беларусі

– Якім павінна быць месца Беларусі сярод краінаў Еўропы і сусветнай супольнасці

– Як прадухіліць рэальную пагрозу эканамічнага і энергетычнага крызісу

– Якія захады неабходна прадпрыняць дзеля ратавання нацыі ад наступстваў Чарнобыльскай катастрофы, а таксама дэмаграфічнага крызісу

– Якая роля Беларусі ў працэсах глабалізацыі

– Што трэба зрабіць, каб кансалідаваць беларускую інтэлігенцыю і надаць ёй належную ролю ў грамадстве

Мы звяртаемся да тых, хто ўсведамляе сваю прыналежнасць да беларускай інтэлігенцыі. Хто адчувае боль і адказнасць за лёс нашай краіны і нашага народа, хто асэнсоўвае працэсы, якія адбываюцца ў Беларусі, і каму ёсць што сказаць і што прапанаваць, каб павярнуць нашую краіну на шлях станоўчага, перспектыўнага развіцця. Мы заклікаем усіх, хто працуе на ніве навукі, культуры, адукацыі, медыцыны, прадпрымальніцтва, у іншых сферах нашага жыцця: збірайцеся на сходы, каб абмеркаваць сітуацыю, якая склалася сёння ў нашай краіне, прапаноўвайце свае ідэі і вылучайце дэлегатаў на Сход беларускай інтэлігенцыі, які адбудзецца ў Мінску ў канцы студзеня 2003 года.

Неабходна, каб наш сход адбыўся як сапраўдны форум нацыянальнай інтэлігенцыі і дапамог нам нарэшце адчуць нашую еднасць і салідарнасць, скансалідаваць нашыя намаганні дзеля таго, каб ясна і цвёрда выказаць нашую думку народу Беларусі, афіцыйным уладам, палітычнай апазіцыі і ўсяму свету.

Сябры Рабочай групы Аргкамітэта па скліканні Сходу беларускай інтэлігенцыі

НЕЗАЛЕЖНАЯ БЕЛАРУСЬ – СВАБОДНАЕ І ЗАМОЖНАЕ ГРАМАДСТВА

Алена Анісім, Леанід Акаловіч, Анатоль Вярцінскі, Якаў Гутман, Вольга Іпатава, Аляксей Кароль, Уладзімір Колас, Уладзімір Конан, Мікола Купава, Валерый Мазынскі, Аляксей Марачкін, Зміцер Сідаровіч, Алег Трусаў, Міхась Чарняўскі.

■ АЎТАЭНЦЫКЛАПЕДЫЯ

Вядомаму «Казлу» – 30 год

30 год таму з канвеера Ульянаўскага аўтамабільнага завода сышоў першы УАЗ-469, які стаў "камандзірскім" аўтамабілем у арміі і "казлом" у народзе. Заданне на распрацоўку ваеннага ўсюдыхода далі ў сярэдзіне 50-х гадоў мінулага стагоддзя, калі стала зразумелым, што ГАЗ-69 ужо безнадзейна састарэў. І Савецкай арміі спатрэбіўся недарагі і просты ў эксплуатацыі аўтамабіль.

Прынцып распрацоўкі новай мадэлі быў дастатковы. Канструктары сабралі ўсе лепшыя замежныя пазадарожнікі, сярод якіх былі Лендровер, Кампаньёла – італьянскай фірмы "Фіат" – і іншыя аўтамабілі, стаяўшыя на ўзбраенні ў НАТА.

Іх дасканала вывучылі, разабраўшы літаральна да шрубкі. У выніку гэтай карпатлівай работы і быў створаны УАЗ-469, які ўвабраў у сябе ўсё лепшае ад замежных праходцаў. У аўтамабіля вельмі простая канструкцыя, што абумоўлена яго прызначэннем.

За 30 гадоў аўтамабіль разышоўся больш чым мільённым тыражом. Прычым, доўгі час "козлік" быў па сілах толькі ваенным і спецслужбам. Толькі калгасы і саўгасы маглі атрымліваць гэтыя аўтамабілі, бо дарогі на вёсцы ўяўлялі з сябе "напрамкі". А звычайныя савецкія грамадзяне радаваліся толькі спісаным аўтамабілям.

УАЗ-469 мае рамную канструкцыю, ён крайне ўтылітарны, і ні аб якім камфорце ў гэтым аўтамабілі, вядома, гаворка на вядзецца. Ва ўсе часы "козлік" з зайздраснай упартасцю літаральна "вытрасаў душу" са сваіх пасажыраў.

Тым не менш, гэты аўтамабіль стаў вядомым у многіх краінах свету, у тым ліку і ў Паўночнай Амерыцы, дзе ў лепшыя гады прадавалася аж да пяці УАЗ-469 у год. А ў савецкай арміі "козлік"стаў такім жа сімвалам савецкай арміі, як і аўтамат Калашнікава.

На заводзе лічаць, што расійскі джып карыстаецца папулярнасцю ў Расіі і ў свеце дзякуючы ўдаламу спалучэнню высокай праходнасці і адносна невялікай цаны. Продак "469-га-УАЗ-31512 цяпер каштуе 100 тысяч расійскіх рублёў. А італьянцы прадаюць сабраныя ў сваёй краіне УАЗы за 16 тысяч долараў. Гэта больш чым канкурэнтаздольная цана – Лендровер каштуе каля 50 тысяч долараў.

Слава "казла" расла прапарцыянальна яго іміджавым выпрабаванням. УАЗы праехалі па Вялікаму шаўковаму шляху, заваявалі раёны крайняй Поўначы і Сібіры. У 1975 годзе адбыўся прабег па пустыні Сахара. А ў 1979 годзе ён заваяваў пяскі Каракум.

У 1974 годзе ў час правядзення выпрабаванняў тры звычайныя серыйныя "уазікі" без лябёдак і супрацьбуксовачных ланцугоў здзейснілі ўзыходжане на Эльбрус на вышыню 4 тысячы метраў. Туды і назад аўтамабілі дабраліся без чыёйнебудзь дапамогі.

У 1997 годзе той жа подзвіг спрабаваў паўтарыць вядомы "Лендровер". Угору ён падняўся ў суправаджэнні лябёдак і атрада альпіністаў даволі паспяхова. Але вось спусціцца яму так і не ўдалося: аўтамабіль сарваўся з тросаў і застаўся ў падножжа Эльбруса грудай металу.

Узыходжанне Лендровера трапіла у Кнігу рэкордаў Гінеса, а паход расійскіх "уазікаў" застаўся ў невядомасці – выпрабавальнікі не думалі аб рэгістрацыі рэкордаў.

Выдатнай прахадзімасці УАЗ-469 могуць пазайздросціць многія з «крутых» джыпаў. Але за гэтую якасць уладальнікі расійскага джыпа расплачваюцца дыскамфортам спартанскага салона і рэгулярным абслугоўваннем вузлоў.

Фота з архіва «РГ».

Цяпер ААТ "УАЗ" уваходзіць у склад ААТ "Поўначсталь-аўто", даччынай кампаніі ЗАТ "Паўночсталь-груп".

На базе 469-й мадэлі нарадзіліся сучасныя пазадарожнікі: УАЗ-31512, 31514, 3159 (Барс) і 3153. З 2003 года на заводзе будуць выпускаць і перспектыўны УАЗ-315195. Інжынеры завода цяпер заканчваюць падрыхтоўку да серыйнай вытворчасці гэтага аўтамабіля, які адпавядае стандартам "Еўра-2".

Кіраўніцтва аўтазавода ужо зацвердзіла інвестыцыйную праграму "Антытаксічныя сістэмы", якая павінная забяспечыць адпаведнасць выпускаемай прадукцыі нормам "Еўра-2". Акрамя таго, праводзіцца работы па паляпшэнні якасці выпускаемых машын. Прынятыя праграмы па вырабу новай раздатачнай каробкі, мастоў тыпу Spiker.

Па словах гендырэктара ААТ "УАЗ" Віктара Клочая, завод цяпер перажывае далёка не лепшыя часы, але перспектывы дазваляюць спадзявацца на хуткія перамены да лепшага.

Па інфармацыі www.autonet.ru

■ МЕХАНІК РАІЦЬ

Што трэба ведаць пра дворнікі

Вытворцы дворнікаў звычайна гарантуюць, што іхні прадукт вытрымае тры месяцы інтэнсіўнай працы. Аднак раней ці пазней любая гума пачынае скрабатаць, перасковваць па шкле, і замест таго, каб зганяць ваду, толькі яе размазвае. Сонца і работа на бруднай шыбе робяць сваё: гума цвярдзее, яна становіцца крывой.

Інжынеры заводаў-вытворцаў робяць усё, каб дворнікі працавалі даўжэй, цішэй і эфектыўней. Нямецкі Бош прапануе новыя дворнікі тыпу "Twin". Іхні козыр – злучэнне ў адным дворніку двух абсалютна розных відаў гумы: вельмі цвёрдай і эластычнай.

Дворнікі французскай Valeo вытрымліваюць 1 тысячу гадзін працы ў найгоршых умовах. Іхнія металічныя часткі ацынкаваныя і пакрытыя хромам. Каб працавалі цішэй, прадугледжаны ў іх спецыяльныя элементы – "глушыльнікі". Гумкі пакрытыя графітам або бромам, што змяншае трэнне і знішчэнне матэрыялу, калі дождж яшчэ не расцерся па шкле. Дворнікі гэтай фірмы, як зубныя шчоткі для дзяцей, маюць каляровую кропку, якая робіцца штораз больш бляднай, інфармуючы шафёра, што час на іхнюю замену.

Можна купіць цалкам дворнікі, а можна выбраць і больш танны шлях – гумку. За дзве аддадзім крыху больш за $1. Палепшанай якасці (з графітам ці бромам) будуць каштаваць даражэй.

На базары ці ў аўтакрамах цяпер можна набыць такі сродак, як "антыдождж", або вадкі дворнік. Яго дзеянне грунтуецца на змяншэнні адгезіі шкла, або з'явы прылiпання да шкла розных механічных частак, вады. Зразумела, яго выкарыстанне не пазбаўляе неабходнасці ў звычайных дворніках. Шыба, пакрытая такім сродкам, не так забруджваецца, а дажджавыя кроплі скатваюцца па ёй, як шарыкі ртуці. Такі прэпарат наносіцца з дапамогай анучкі. Бутэлечка вадкасці можа каштаваць $5–8, і яе хопіць на год–два. Я праверыў – гэта акупляецца, калі ідзе вялікі дождж, а вам ехаць у далёкую дарогу.

Пётр ПАЎЛОЎСКІ.

Як падоўжыць жыццё дворнікаў

1. Ніколі не ўжывай іх, каб саскрэбці лёд, град ці засохлых мух.
2. Не ўключай іх, пакуль шкло сухое.
3. Калі твая тачка будзе доўга стаяць на сонцы, лепш дворнікі зняць і схаваць у багажніку.
4. Калі яны доўга не ўжываліся, узнімі іх на момант і проста адпусці, каб яны з імпэтам прыціснуліся да шкла.

Асноўныя няспраўнасці дызеляў легкавых аўтамабіляў (працяг)

Аслабленне пасадкі віхравой камеры звычайна патрабуе замены галоўкі

На рухавіках аб'ёмам 1,6 і 1,9 л няўдала выкананая пасадка шківа зубчастага рэменя на пярэднім наску калянвала. Пры нязначным парушэнні пасадачнай плоскасці тарца шківа пачынаецца яго біенне, а да яго яшчэ мацуюцца даволі такі цяжкія шківы навясных агрэгатаў. Гэта заўжды заканчваецца аслабленнем пасадкі і абрывам рэменя.

Таксама трэба адзначыць, што пашкоджанне тарца ўзнікае пры неакуратным правядзенні рамонтных работ ці парушэнні патрабаванняў па зацяжцы цэнтральнага балта, ставіць які неабходна на клейгерметык Loclite.

Рухавікі Mercedes падобных канструктыўных недахопаў не маюць, чым пацвярджаюць сваёй надзейнасцю і рэсурсам высокую рэпутацыю фірмы. Аднак можна лічыць няўдалым рашэннем выкарыстанне ротарна-размеркавальных помпаў Lucas на рухавіках аб'ёмам 2,2 і 2,9 л (мадэлі OM 604. OM 602.982) на аўтамабілях C і E класаў. Нярэдкія выпадкі выхаду са строю гэтых помпаў, але не такія крытычныя і, як правіла, нават дазваляюць даехаць да сэрвіснай службы. Помпы Boshc пры зносе плунжарных пар і кулачковага вала даюць павелічэнне нераўнамернасці падачы і характэрны "трактарны" гук на халастых абаротах.

Рухавікі аўтамабіляў Opel слабых месцаў не маюць, аднак мадэлі аб'ёмам 1,6 і 1,7 л вельмі адчувальныя да паніжэння ціску масла і змяншэння яго падачы да падшыпнікаў вала і рокераў. Менавіта таму пры вялікіх прабегах для гэтых рухавікоў характэрныя зносы кулачкоў вала і рокераў. Зламаныя рокеры гэтых рухавікоў практычна ніколі не ахоўваюць ад пашкоджанняў клапаны і ўтулкі, а ў выпадку абрыву рэменя заўсёды прыходзіцца мяняць 2-3 клапаны і столькі ж кіруючых.

У рухавіках аб'ёмам 2,3 л не вельмі надзейны ланцуговы прывод механізма газаразмеркавальніка, а вертыкальна размешчаная паліўная помпа высокага ціску (ППВЦ) адчувальная да негерметычнасці паліваправодаў.

Слабым месцам рухавікоў BMW (2,4 і 2,5 л) з'яўляецца паліўная помпа высокага ціску з электронным кіраваннем і электраабсталяванне сістэмы кіравання рухавіком. Самы распаўсюджаны дэфект гэтых ППВЦ – хуткі знос плунжарнай пары, які праяўляецца ў цяжкаватым гарачым запуску, хаця гэта, мабыць, толькі расійская праблема, звязаная з нізкай якасцю дызпаліва. Вельмі часта сустракаюцца абрывы электраправодкі і парушэнне кантактаў. А знос токаздымачных дарожак кіруючага электрамеханізма паліўнай помпы высокага ціску прыводзіць да хістання абаротаў халастога ходу.

У той час сам сілавы агрэгат надзейны, але ў яго высокія патрабаванні да якасці маторнага масла.

Дызелі Ford аб'ёмам 2,5 л, якія ўстанаўліваюцца на мікрааўтобусы, зарэкамендавалі сябе як надзейныя і эканамічныя сілавыя агрэгаты. Аднак сістэма іх перадпускавога падагрэву з дапамогай электрафакельнага ўстройства вельмі капрызная і ненадзейная. Тое ж самае адносіцца і да абрыву рэменя ГРМ, пасля чаго патрабуецца замена галоўкі блока цыліндра.

Сучасныя дызелі французскай вытворчасці патрабуюць вельмі кваліфікаванага абслугоўвання і рамонту. Галоўны іх недахоп цяжка аднесці да канструктыўных – гэта высокая цана запасных частак, асабліва для дызеляў Renault.

Італьянскія дызелі Fiat простыя па канструкцыі, маюць нядрэнны рэсурс, але адчувальныя да рэгуліровак паліўнай апаратуры, практычна заўсёды адказваюць на іх парушэнні павышаным зносам і вібрацыяй. Тое ж адносіцца і да дызеляў Alfa-Romeo, якія, праўда, адрозніваюцца больш складанай канструкцыяй. Асаблівa гэта характэрна для рухавікоў аб'ёмам 2,5 л, якія маюць так званы "тунельны" картэр.

У японскіх дызельных матораў высокі рэсурс, яны добра спраектаваны, хаця, бывае, паказваюць больш нізкія запасы трываласці крывашыпна-шатуновага механізма ў параўнанні з еўрапейцамі. Для звычайнай эксплуатацыі яны дастатковыя, а ў выпадку аварыйных пашкоджанняў іх запасы трываласці становяцца крытычнымі. Напрыклад, пасля разбурэння шатуновага падшыпніка валы перад перашліфаваннем абавязкова павінныя праверацца на адсутнасць трэшчын, асабліва гэта тычыцца рухавікоў Isuzu. Другім недахопам з'яўляюцца доўгія металічныя трубкі "зваротак", якія, хаця і спрошчваюць канструкцыю фарсунак, але часта ламаюцца ці камячацца пры тэхнічным абслугоўванні. У апошнім варыянце рэзка зніжаецца прахадное сячэнне і ўзнікаюць праблемы з палівападачай.

Георгій ЦВЕЛЕЎ,
(працяг будзе).

Маторнае масла – маркіроўка

Сёння на нашым "масленым фронце" перамены, прычым важкія. Мяняецца і асартымент выпускаемага масла, і сістэма яго маркіроўкі. Ва ўсялякага масла ёсць мноства паказчыкаў. Адказы на гэтыя пытанні можна знайсці ў маркіроўцы любога таварнага масла – як айчыннага, так і замежнага, толькі трэба ведаць правілы расшыфроўкі. Гэта стала асабліва актуальным пасля таго, як на нашым рынку з'явілася імпартнае масла.

Раней у свеце існавала мноства відаў маркіроўкі маторнага масла, але жыццё прымусіла адмовіцца ад гэтай шматварыянтнасці і прыйсці да адзінай сістэмы. У падручніках і навучальных дапаможніках па ўстройстве і эксплуатацыі аўтамабіляў ёсць старая сістэма маркіроўкі, прынятая ў СССР і СНД.

Каб правільна з'арыентавацца ў маторным масле і выбраць тое, што сапраўды патрэбна вашаму аўтамабілю, неабходна перайсці на сусветную сістэму індэксацыі маторнага масла.

На пераходным этапе (пакуль не знятыя з вытворчасці некаторыя маркі маторнага масла па ранейшай класіфікацыі), ёсць сэнс ведаць хаця б арыенціровачную адпаведнасць масла ранейшай і новай сістэме класіфікацыі.

Своечасовы кантроль узроўню масла мала дапаможа, калі вы карыстаецеся маслам, непрыдатным для дадзенага тыпу аўтамабіля, тыпу і ўзросту рухавіка.

Фота Ірыны РАБУШКІ.

Маркіроўка масла

Усё масла можна раздзяліць на тры асноўныя віды – мінеральнае, паўсінтэтычнае і сінтэтычнае. Але гэта не адзінае дзяленне, на якое трэба звярнуць увагу. Існуе як мінімум дзве важныя якасці, інфармацыю аб якіх вы можаце прачытаць на кожнай каністры. Гэта вязкасна-тэмпературныя паказчыкі і эксплуатацыйныя ўласцівасці.

Вязкасна-тэмпературныя паказчыкі

Вядома, што добрае масла не павінна ператварацца летам у пару, а зімой – у цвёрды "маргарын". Гэтая якасць – вязкасць – рэгламентуецца ў адпаведнасці з класіфікацыяй SAE J300 (амерыканскага грамадства аўтамабільных інжынераў). Усяго прадугледжана 11 класаў вязкасці. Шэсць зімніх – 0W, 5W, 10W, 15W, 20W, 25W (W-winter, зіма) і пяць летніх (без літарнага абазначэння) – 20, 30, 40, 50, 60. Сорт масла для ўсіх сезонаў абазначаюць двайной маркіроўкай, напрыклад, 15W-40 ці 10W-30 і г.д.

Каб не памыліцца ў выбары масла зімой, карысна ведаць так званае правіла 35. Трэба ад 35 адняць зімні індэкс вязкасці – атрымаеце гранічную тэмпературу прапампавання масла. Напрыклад, 10W-40 (летні індэкс 40 у дадзеным выпадку ролі не іграе) захоўвае цякучасць да –25 С (35—10=25).

"Правіла 35" ідэальна падыходзіць да мінеральнага масла, але масла падыходзіць для ацэнкі сінтэтыкі, у якой зусім асобыя вязкасна-тэмпературныя характарыстыкі. Так, напрыклад, сінтэтыка класа 10W-40 можа быць разлічана і на 50. Наогул сінтэтыка заўжды халаднейшая за мінералку таго ж класа вязкасці, таму з ёй намыліцца (і замерзнуць) амаль немагчыма.

Што тычыцца "летняй" лічбы ва універсальным масле, то яна прыблізна адпавядае тэмпературы паветра ў градусах па Цэльсію, пры якой дапускаецца прымяненне дадзенага масла. Напрыклад, 10W-40 не падвядзе пры тэмпературы 30-35 вышэй нуля.

Калі ўбачыце на каністры масла яго класіфікацыю па SAE 10W-30, вы можаце з большай дакладнасцю вызначыць інтэрвал яго выкарыстання: ад –25 да +25 С (прызначана для выкарыстання ў зімні і летні час).

У залежнасці ад прабегу аўтамабіля мэтазгодна прымяняць:

– да 25% ад планавага рэсурсу рухавіка – SAE 5W-30 ці 10W-30;

– 25-75% ад планавага рэсурсу рухавіка – летам SAE 10W-40, 15W-40; зімой SAE 5W-30, 5W-40;

– больш за 75% ад планавага рэсурсу рухавіка – летам 15W-40, 20W-40; зімой SAE 10W-40, 5W-40.

Эксплуатацыйныя ўласцівасці

Якасны ўзровень эксплуатацыйных уласцівасцей вызначае шкала API (Амерыканскага інстытута нафтапрадуктаў), што дазваляе падабраць сорт масла, які адпавядае ўзросту вашага аўтамабіля і тыпу яго рухавіка.

Літары API на этыкетцы папярэднічаюць сімвалам класа якасці. Для бензінавых рухавікоў прымяняецца шкала S, якая адпавядае выкарыстанню дадзенага масла ў бензінавым рухавіку. Другой літарай абазначаецца клас масла. Напрыклад, SH, SG ці SJ. Чым далей па алфавіту літара, тым для больш сучасных рухавікоў прызначана масла.

Масла для дызельных рухавікоў абазначаецца літарай C. Калі масла універсальнае (падыходзіць і карбюратарным, і дызельным рухавікам), то яно абазначаецца дробавым індэксам, дзе ў лічніку – найлепшы тып рухавіка. Напрыклад, API SG/CF (расшыфроўваецца як масла маторнае, універсальнае, клас якасці G на шкале для карбюратарных і клас F для дызельных, найлепшы тып рухавіка – карбюратарны).

Якасны ўзровень масла павінны адпавядаць дадзенаму рухавіку (гэтыя ўказанні даюцца ў заводскай інструкцыі да аўтамабіля). Для выбару масла да вашага аўтамабіля можна карыстацца табліцай класіфікацыі якаснага ўзроўню маторнага масла па API (рэкамендавана ў часопісе "За рулем").

Для бензінавых рухавікоў

Абазначэнне	Прымяненне
SE	Для канструкцый 1972-79 гадоў
SF	Для канструкцый 1980-88 гадоў
SG	Для фарсіраваных матораў, вытворчасць якіх пачата ў 1989 годзе
SJ	Для сучасных рухавікоў, якія адпавядаюць жорсткім патрабаванням эксплуатацыі

Для дызельных рухавікоў

CC.	Для сярэдненапружаных матораў
CD	Для напружаных дызеляў, у тым ліку з турбанадзіманнем
CE	Для высоканапружаных дызеляў, якія працуюць у цяжкіх умовах
CF	Масла, якое адпавядае найвысокім сучасным патрабаванням

Для высокафарсіраваных матораў (звычайна з турбакампрэсарам) рэкамендуецца масла вышэйшага класа. Яно можа быць зроблена як на нафтавай, так і сінтэтычнай аснове. "Сінтэтыка" – цудоўны змазачны матэрыял з многімі недасягаемымі раней якасцямі (у першу чаргу – павялічаны ў некалькі разоў тэрмін службы), і адзінае, што дрэнна – высокая цана. Для даведкі: на этыкетцы такога масла заўжды ёсць спецыяльнае ўказанне аб яго сінтэтычным "паходжанні".

Так як на тэрыторыі СНД цяпер яшчэ выпускаюць масла "ранейшай" класіфікацыі, неабходна ўмець параўноўваць "старую" маркіроўку з "новай".

Арыенціровачная адпаведнасць класаў вязкасці маторнага масла ранейшай (ГОСТ 17491. 1-85) і новай (API) сістэме класіфікацыі

ГОСТ	SAE
3з	5W
3з/8	5W-20
4з	10W
4з/8	10W-20
4з/10	10W-30
5з	15W
5з/12	15W-30
5з/14	15W-40
6з	20W
6з/10	20W-30
6з/14	20W-40
8	20
10	30
12	30

Арыенціровачная адпаведнасць класаў якасці маторнага масла

ГОСТ 17479. 1-85	API
В	SD/CB
В1	SD
В2	CB
Г	SE/CC
Г1	SE,SF
Г2	CC

Юрый ЕРМАКОВІЧ, выкладчык Беразінскага ПТВ-42.

Своечасова мяняйце маслены фільтр

Са зменай масла неабходна замяніць і маслены фільтр.

Падчас вадзіцелі задаюць пытанне: Ці можна замяніць масла, а фільтр пакінуць старым? Адказ адназначны: калі вы збіраецеся ездзіць на гэтым аўтамабілі, то нельга. Язда з брудным, забітым фільтрам – гэта як язда наогул без фільтра, таму што ва ўсіх фільтрах ёсць засцерагальны клапан і, калі фільтр забіваецца, усё масла праз яго паступае ў сістэму змазкі, да ўкладышаў. Брудное масла, хоць вы яго і злілі, заўсёды застаецца ў невялікай колькасці на сценках рухавіка, у розных "кішэнях" і, вядома ж, у самім масленым фільтры. У гэтым масле ёсць цвёрдыя часцінкі (тая ж сажа, металічная стружка, дакладней, металічны пыл). Калі вы ўстановіце новы фільтр, вы адфільтруеце ўсё гэтае смецце. У адваротным жа выпадку яно (са свежым маслам) праз засцерагальны клапан забітага старога фільтра трапіць на ўкладышы і там укарaніцца у матэрыял алюмініевага ўкладыша. Акрамя таго, невядома, што атрымаецца ў выніку ўзаемадзеяння новага масла з рэшткамі старога ў фільтры.

Разгледзім працэс замены масла. Неабходна скруціць зліўны корак з картэра рухавіка. Тут ёсць некалькі момантаў, на якія бы хацелася звярнуць увагу.

Трэба высветліць, ці той корак вы здымаеце, каб не пераблытаць зліўны корак картэра рухавіка са зліўным коркам картэра аўтаматычнай каробкі перадач у папярэчнага рухавіка (напрыклад, Tayota Camry).

Затым, калі вы "падарвяце" корак і ён пачне круціцца ад сілы рукі, падстаўце якую-небудзь мелкую пасудзіну, для таго, каб сабраць у яе першыя кроплі масла. Прычым, як толькі яны з"явяцца, адразу ж перастаньце адвінчваць гэты корак, інакш, калі масла хлыне, вы са сваёй пасудзінай будзеце, як мінімум, па локаць у гэтым масле. Калі кропляў 10–20 сарвецца, убірайце пасудзіну і выкручвайце корак да канца. Прычым, у момант, калі вы яго выкруціце, прыціскайце корак да картэра, а перад тым, як перахапіць пальцы, пастарайцеся рэзка апусціць корак уніз і ўбок: можа быць ён ужо адкруціўся, і з адтуліны адразу хлыне гарачы струмень масла.

І тут ёсць адзін сакрэт. Калі да адкручвання корка застанецца 2–3 віткі, прывяжыце да спускнога корка кавалак шпагату і наматайце некалькі віткоў па разьбе. Пацягнуўшы шпагат, можна адкруціць корак, тым самым засцерагчы яе ад гразі, а рукі – ад гарачага масла. Калі масла пачне выцякаць з картэра, разгледзьце першыя кроплі ў сваёй мелкай пасудзіне – ці няма там металічнай стружкі. Звярніце ўвагу і на корак – ці няма той самай стружкі. Калі масла колеру кавы з малаком, значыць, у вас масла з вадой, якая патрапіла ў картэр у выніку, напрыклад, прагарання пракладкі.

І апошняя "тонкасць", якую трэба ведаць пры замене масла. Калі зліўны корак ужо можна будзе круціць пальцамі, звярніце ўвагу на тое, дзе знаходзіцца медная пракладка гэтага корка. Калі яна прыліпла да паддона, паспрабуйце скалупнуць яе пальцамі, і ў далейшым, пры адкручванні корка, зацiскайце галоўку корка і пракладку пальцамі. У іншым выпадку ёсць вялікая верагоднасць, што вы яе згубіце.

У ідэале фільтр павінен лёгка скручвацца рукой, і таксама лёгка павінен ўкручвацца новы фільтр. На практыцы ўсё атрымліваецца інакш, не чакайце, што ён лёгка адкруціцца. Спачатку абгарніце корпус фільтра наждачкай і адручвайце праз яе рукамі. Гэта дапамагае ў пяці выпадках з дзесяці. Калі не дапамагло – паклічце суседа. Калі і ён не дапаможа, пашукайце ў суседзяў заціск для адкручвання масленых фільтраў. Калі і тут няўдача – прыйдзецца скручваць з дапамогай малатка і зубіла.

Станіслаў ЛЕВАНОВІЧ.

Застаўся толькі ўспамін...

Гаварыць сёння пра былое сацыялістычнае спаборніцтва – справа неперспектыўная. Рызыкуеш нарваца на недаўменне: "Адкуль ты ўзяўся, чалавеча?!". Між тым, нічога дрэннага ў ім не было, калі спаборніцтва ладзілася з толкам, а не фармальна. Вядома ж, напрыклад, што ніводны спартсмен не пакажа рэкорднага выніку, калі яму не будзе "дыхаць у патыліцу" не менш моцны сапернік. Так і паміж працаўнікамі, калектывамі, гарадамі.

Не мог быць сведкам, калі ў Маладзечне з'явіліся першыя стаханаўцы, але добра ведаю, што яны былі і сярод чыгуначнікаў, якія спаборнічалі за тое, хто правядзе найбольш цяжкавагавых цягнікоў, і сярод аўтакіроўцаў, што з гонарам малявалі на кабінах грузавікоў чырвоныя зоркі за кожныя 100 тысяч кіламетраў прабегу без капітальнага рамонту, і сярод іншых катэгорый працоўных.

Затое больш-менш дакладна можна вызначыць, калі Маладзечна стала мерацца сіламі з іншымі гарадамі. Спачатку ў межах вобласці і рэспублікі, а потым і за яе межамі.

Штуршок гэтаму дала кампанія шырокамаштабных святкаванняў юбілейных дат, атрыбутам якіх стала прынцыпе павышаных абавязацельстваў у гонар дастойнай сустрэчы знамянальных дат і выклік на спаборніцтвы іншых гарадоў.

Першым такім усенародным юбілеем было 50-годдзе Савецкай улады ў 1967 годзе. Менавіта тады сталі мацаваццa сувязі Маладзечна з Барысавам у сваёй вобласці і Лідай – у рэспубліцы. Далейшае развіццё гэтыя адносіны атрымалі падчас падрыхтоўкі да чарговага вялікага юбілею – 100-годдзя з дня нараджэння У.І.Леніна ў 1970 годзе.

Лейтматывам наступнага юбілею — 50-годдзе ўтварэння СССР, 1972 год — было ўмацаванне інтэрнацыянальнага выхавання. У маладзечанцаў з'явіліся новыя партнёры па спаборніцтву з суседніх прыбалтыйскіх рэспублік – гарады Панявежыс у Літве і Елгава ў Латвіі. Але па невядомых прычынах выклік на спаборніцтва не прыняў г.Пярну ў Эстоніі. Відаць, тады ўжо эстонцы далёка зайшлі ў сваіх надзеях здабыць незалежнасць, і таму не хацелі завязваць адносіны з лаяльнымі да Масквы беларусамі.

Паміж гэтымі гарадамі штогод заключаліся дагаворы і прымаліся ўзаемаабавязацельствы ў сферы развіцця эканомікі і сацыяльна-культурных адносінаў. Галосна, з уручэннем пераходных вымпелаў падводзіліся вынікі. Зразумела, што ў тады таталькага панавання "кіруючай" ніякай самадзейнасці ў выбары партнёраў па спаборніцтве не было. Усё гэта вырашалася ў высокіх кабінетах, і гарадскому начальству спускаліся гатовыя прапановы. Але маладзечанцам у гэтым пашанцавала.

Без удзелу дэлегацый з Барысава, Ліды, Елгавы, Панявежыса ў горадзе не праводзілася ніводнага значнага мерапрыемства. Адпаведным чынам ладзіліся паездкі маладзечанцаў у гарады-пабрацімы. Пры гэтым яны сустракаліся з такім гасцінным прыёмам, асабліва ў прыбалтаў, што па вяртанні доўга хадзілі заклапочаныя, як з не меншай годнасцю сустрэць у сябе тых жа елгаўцаў ці панявежцаў. Грошы ж на такія патрэбы не планаваліся ні ў партыйным, ні ў гарадскім бюджэтах.

Сярэдзіна 80-х. На адным з мітынгаў выступае старшыня Маладзечанскага гарвыканкома Уладзімір Буянаў.

Фота Міхаіла АСАЕВІЧА.

Асабліва прыязнымі склаліся адносіны з Елгавай, у гонар чаго ў Маладзечне на праспекце калля рынку быў названы нават гастраном "Елгава". Да латышоў, акрамя афіцыйных дэлегацый, па іх запрашэнні неаднаразова ездзілі ансамбль песні і танца "Спадчына", мастацкія калектывы музвучылішча і іншыя калектывы, выступленні якіх карысталіся нязменным поспехам.

З суседняй Літвой першапачаткова даволі інтэнсіўна сталі завязвацца сяброўскія адносіны з Нова-Вільняскім раёнам Вільні. У 1971-1972 гадах былі наладжаныя дні культуры і мастацтва літоўцаў у Маладзечне і наадварот. Але потым іх эстафету пераняў і Панявежыс. Дзякуючы сяброўству з гэтым горадам маладзечанцы змаглі лепш пазнаёміцца з гісторыка-культурнай спадчынай Літвы, набываць на спектаклях у знакамітым панявежскім нацыянальным драматычным тэатры, вітаць у сваім горадзе народнага артыста СССР Данатаса Баніёніса.

Як неаднаразовы ўдзельнік сустрэч з латышамі і літоўцамі на маладзечанскай і іх зямлі магу сцвярджаць, што яны былі сапраўды сяброўскімі, а размовы падчас іх — адкрытымі. Разам з тым, хоць мы і жылі ў адзінай дзяржаве, усё ж у нас быў розны, як цяпер кажуць, менталітэт. Нельга, напрыклад, было не бачыць большую раскаванасць, дэмакратычнасць і самастойнасць іх кіруючых кадраў. Так, першы сакратар Елгаўскага гаркома КП Латвіі і зусім не лічыў, што ён нечым прыніжае годнасць сваёй асобы і пасады, калі мог запраста пусціцца ў танец з маладой даяўчынай вакол вогнішча на народным свяце "Ліга". Гэтае масавае гулянне, аналаг якому наша "Купалле", праводзілася ў ноч з нядзелі на панядзелак, і каб людзей не маркоціла неабходнасць ісці раніцай на працу, кіраўнік горада не баяўся браць на сябе смеласць перанесці працоўны дзень на папярэднюю суботу, з чым усе былі вельмі згодныя. Сакратар па ідэалогіі гэтага гаркома, прыемная жанчына з уласцівым для латышкі тактам, магла адкрыта выказваць незадавальненне патрабаваннямі ЦК КПСС пасюдна прывесці канферэнцыі з ухваленнем "Малой зямлі" і іншых "мемуараў" Л.І.Брэжнева і здзяйснялася таму, што там, наверху, нядужо не разумеюць, што ў Прыбалтыцы такія акцыі нічога, акрамя непрыязні да Масквы, не правакуюць.

Дарэчы, апошняе пытанне не было другарадным. З вясны 1976 года ў Беларусі з прылаўкаў рэзка і надоўга зніклі мяса і іншыя прадукты. Мне не раз даводзілася ездзіць у Вільню, каб не пуставау халадзільнік. А на пытанне, чаму ў Літве лепш з прадуктамі, весь як адноўны адказаў мой літоўскі калега. Усе мы, сказаў ён, жывём па адзіных у СССР законах. Толькі мы іх выконваем, а іншыя – не. Так, была для ўсіх дырэктыва з Масквы дапамагаць развіццю ўласнай дапаможнай гаспадаркі. У нас гэта і робіцца: даюць сялянам зямлю, сенакос, камбікарамы, дапамагаюць тэхнікай, таму і гадуюць яны свіней, кароў і здаюць дзяржаве. І яшчэ: Літва добрасумленна выконвае свае заданні па пастаўках у саюзны фонд, і не больш, а астатняе – сабе. Ніякіх сустрэчных планаў і абавязацельстваў.

Не заставаліся падчас сустрэч у цяні і нацыянальныя пытанні. У Панявежысе пры наведванні заводаў і іншых прадпрыемстваў нам адкрыта гаварылі, што працаваць на іх можа кожны, але дырэктарам стане толькі літовец. У гэтым горадзе звыш 90% працэнтаў школ былі на літоўскай мове, як і дзіцячыя сады. Таму стала зразумела, чаму адзін з членаў дэлегацыі Панявежскага гаркома ДТСААФ (!), якую я вітаў падчас іх прыбыцця ў Маладзечна з абменам вопытам да сваіх калег, перапыніў маё выступленне пытаннем, ці беларус я, а на мой станоўчы адказ папракнуў, чаму не гавару на роднай мове. Сітуацыя была няёмкая, тым больш, што беларускую мову я ведаў. Сам жа ён потым у прыватнай гутарцы з горадсцю дадаў, што яму маці з маленства даводзіла ў свядомасць, што літоўская мова – адна са старажытных, і ён павінны ёй ганарыцца. Ці ж наша горшая?

Як не дзіўна, але пазней, чым з іншымі, завязаліся партнёрскія адносіны і сяброўскія сувязі з украінцамі. Ды і распачаліся яны не па прадпісаным зверху сцэнарыі.

Сталася так, што вясной 1982 года ў гарком партыі прыйшло пісьмо ад кіраўніцтва г.Ірпеня пад Кіевам з запрашэннем прыслаць дэлегацыю ў іх горад для ўстанаўлення магчымага спаборніцтва і сяброўства паміж гарадамі. Сталіца Украіны святкавала тады сваё 1500-годдзе, і нашая паездка ў Ірпень з наведваннем Кіева засталася незабыўнай.

Але толькі поўныя ўражанняў мы вярнуліся ў Маладзечна, як стала вядома, што Мінскім абкомам КПБ, у рамках заключнага пагаднення аб спаборніцтве паміж Мінскай і Кіеўскай абласцямі, гораду прапануецца наладзіць адпаведнае спаборніцтва з г. Прыпяць.

Склалася вельмі няёмкая сітуацыя для нас і няўдзячная для ірпенцаў, якія так шчыра нас сустрэлі і дамовіліся аб супрацоўніцтве. Мяне паклікаў першы сакратар Маладзечанскага гаркома партыі К.І.Туровіч і даручыў, па-першае, высветліць, што гэта за горад, і, па-другое, унесці прапанову, што будзем рабіць?

Вось тады я даведаўся, што Прыпяць – гэта горад энергетыкаў Чарнобыльскай электрастанцыі, і гэтая акалічнасць дазволіла нам ветліва ўхіліцца ад прапановы спаборнічаць з гэтым трагічна вядомым ва ўсім свеце праз чатыры гады горадам.

Асноўным аргументам было тое, што Прыпяць – новы і вузкапрофільны горад, і таму вельмі цяжка будзе вызначыць методыку падвядзення вынікаў спаборніцтва з маючым неаднавяковую гісторыю і традыцыйную рознагаліновую эканоміку Маладзечнам. У гэтым плане для маладзечанцаў быў больш прымальны такі партнёр, як Ірпень, які падобны ў гістарычных і сацыяльна-прамысловых адносінах. Нашыя довады аказаліся пераканаўчымі, і нечакана ўзнікшае далікатнае пытанне было знятае.

Мінская вобласць, апроч Кіеўскай, мела афіцыйна замацаваныя сяброўскія адносіны і з Патсдамскай акругай былой ГДР, якія пачалі распаўсюджвацца на Маладзечна. Але гэта ўжо было не спаборніцтва, а больш абмен вопытам. Так, летам 1972 года ў горад у госці да мэблевай фабрыкі на цэлы тыдзень прыбыла нямецкая дэлегацыя з мэблевай фірмы "Нойцера". Яна грунтоўна азнаёмілася з пастаноўкай справы на прадпрыемстве, з горадам у цэлым, наведала Вязынку, дзе ў тыя дні адкрываўся мемарыяльны комплекс да 90-годдзя з дня нараджэння Янкі Купалы, пабывала ў Мінску, Хатыні і на возеры Нарач. Гэта быў першы не на адзін дзень прыезд чужаземцаў у горад, які даставіў нямала клопатаў генеральнаму дырэктару мэблевай фабрыкі Г.І.Ліпаўку і старшыні прафсаюзнага камітэта А.Д. Мікалаеву. У горадзе нават не было прыстойнай гасцініцы. Выручыў дырэктар завода "Спадарожнік" І.М.Гураў, які дазволіў размясціць госцей на заводскай базе адпачынку ў Даманаве. Вельмі шчыра прыняў дэлегацыю старшыня калгаса "Светлы шлях" Маладзечанскага раёна, Герой Сацыялістычнай Працы У.М.Калачык.

На працягу некалькіх гадоў добрыя і ўзаемавыгадныя адносіны падтрымліваліся Маладзечанскім заводам паўправадніковых вентыляў з аналагічным прадпрыемствам у г.Штансдорф Патсдамскай акругі ГДР.

Затое з больш блізкага прыморскага Калінінграда абмен дэлегацыямі ладзіўся рэгулярна. Дакладней, з Гвардзейскам, дзе ў ліку дзеючых заставалася толькі адна з былых у краіне 13 вайсковых часцей, атрымаўшых назву "Маладзечанскіх" за ўдзел у вызваленні горада 5 ліпеня 1944 года. У гэтую гвардзейскую ракетную часць вясной і восенню падбіралася папаўненне з ліку прызыўнікоў-маладзечанцаў, і дэлегацыі з горада прымалі ўдзел ва ўрачыстасцях з нагоды прынясця імі прысягі.

Апошні раз я быў сведкам прадстаўнічага прыезду дэлегацыі з гарадоў, з якімі спаборнічаў і сябраваў горад, восенню 1986 года, калі Маладзечна адзначыла сваё 600-годдзе. Кіраўнікі горада Я.К.Стахоўскі і У.М.Буянаў добра падрыхтавалі Маладзечна да юбілею. Была адкрыта пешаходная частка вуліцы Прытыцкага да плошчы Леніна, адліта новая чыгунная агароджа гарадскога парку. Наогул, горад, нягледзячы на свой сталы ўзрост, памаладзеў. Адбылося ўрачыстае пасяджэнне ў актавай зале завода "Спадарожнік", самая вялікая на той час у горадзе. Вядома, не абышлося і без банкета. Трэба было пакарміць і пачаставаць гасцей. Вось тут і былі якраз складанасці, якія на сённяшні час пакажуцца не больш, як забаўнымі непаразуменнямі. А ў 1986 годзе гэта ўсё было вельмі рызыкоўна, паколькі прыходзілася на самы пік барацьбы з п'янствам. Дасыць было аднаго званка ў абком партыі, каб усе кіруючыя асобы горада пазбавіліся сваіх пасад. Таму ніякіх пабочных сведкаў у рэстаране "Маладзечна" не было, адпусцілі нават аркестр. Моцныя напоі ў ліліся з замаскіраваных пад мінеральную ваду бутэлек, пакуль не вытрымаў гэты маскарад першы сакратар гаркома партыі з г.Ірпеня і не дастаў на стол пляшку знакамітай украінскай гарэлкі з перцам, дадаўшы пры гэтым: "Дык што ж мы – не людзі?!". Адпаведныя жэсты з прывезенымі бутэлькамі зрабілі кіраўнікі дэлегацый з Елгавы і іншых гарадоў. Пасля гэтага далей усё пайшло сапраўды па-людску.

Між тым ні ў кога з прысутных і блізка не было і ценю прадчування будучых палітычных і сацыяльных патрасенняў, пасля якіх гарады раздзеляць дзяржаўныя граніцы, і былыя сяброўскія сувязі застануцца толькі добрым успамінам.

Міхаіл ФІЛІСТОВІЧ,
кандыдат гістарычных навук.

■ ФУТБОЛ

Самы вядомы футбаліст у Смаргоні

З 1999 года ў Смаргоні функцыянiруе футбольная ДЮСШ-2 аддзела адукацыі. Футбол у гэтай школе развіваўся і раней, але паралельна з іншымі відамі.

Зараз тут працуюць 4 штатныя трэнеры (Уладзімір Беніцэвіч, Уладзімір Гаўрылкевіч, Сяргей Атрошка, Віктар Страшынскі) і 14 сумяшчальнікаў. Займаецца больш за 400 хлопцаў у горадзе і на сяле. Узростам яны з васьмі гадоў і старэйшыя.

Як расказаў дырэктар ДЮСШ Іван Багдасар'ян, у школы ёсць належная база, стадыён з адным вялікім полем і двума для міні-футбола, спартыўная зала. Прадпрыемствы раёна аказваюць спонсарскую дапамогу. У абласных спаборніцтвах гуляць даводзіцца мала, больш увагі надзяляюць унутрыраённым. Так, у бягучы чэмпіянат горада па міні-футболе заявіліся тры каманды.

Прыметных дасягненняў дабіліся такія выхаванцы школы, як Леанід Ковель і Вадзім Дыро (іх трэнер Гаўрылкевіч, з Дыро таксама займаўся Сяргей Недавес). Яны 1986 г.н., члены зборнай краіны, зараз вучацца ў сталічным РВАРы, у складзе якога занялі сёлета 2-е месца на "Крыштальным мячы". Чатыры выхаванцы трэнера Страшынскага заключылі кантракты з ФК "Смаргонь". Гэта Аляксей Беніцэвіч, Сяргей Плюта, Вадзім Келбаснік (усе – 1987 г.н.) і Іван Смольскі (1986 г.н.). Яны сярэбраныя прызёры сёлетняй спартакіяды школьнікаў у складзе зборнай Гродзенскай вобласці. Нядаўна ў РВАР перададзены Вячаслаў Замара (1988 г.н., Атрошка).

А найбольш вядомым выхаванцам з'яўляецца Алег Попель (нарадзіўся 1 студзеня 1983 года.). Ён пачынаў у Смаргонскай ДЮСШ у Гаўрылкевіча, потым вучыўся ў гродзенскім ВАРы, гуляў за тамтэйшы "Нёман-2" у другой лізе, а ў 1999 годзе далучаўся да трэніровак вышэйшалігавага "Нёмана". Летам 2000 года падпісаў трохгадовы кантракт з маскоўскім "Лакаматывам". Атрымалася даволі празаічна: заўважылі селекцыянеры, запрасілі на прагляд. Незвычайна для беларускіх футбалістаў тое, што "Лакаматыў" – адзін з лідэраў расійскага футбола, сёлетні чэмпіён гэтай краіны. На жаль, Алег выступае толькі за дубль. Як ён расказаў у асабістай размове, гэтым летам тэрмін кантракта скончыцца, магчыма, яго аддадуць у арэнду. Вяртацца ў Беларусь жадання няма, ды і не клічуць.

Алег гуляў за зборныя Беларусі ўсіх узростаў. За маладзёжную (да 21 года) афіцыйных матчаў пакуль не праводзіў, толькі чатыры кантрольныя. Узрост дазваляе выступаць яшчэ ў наступным скліканні, ажно да 2006 года Рост 182 см, вага 75 кг. Па амплуа цэнтральны паўабаронца і абаронца.

Сям'я жыве ў Смаргоні: маці не працуе, а бацька – будаўнік, сястра ж вучыцца ў гандлёва-эканамічным каледжы ў Маладзечне.

Сяргей ГАЙКОВІЧ.

Футбаліст маскоўскага "Лакаматыва" Алег Попель – самы вядомы выхаванец Смаргонскай ДЮСШ. Архіў "РГ".

■ БАСКЕТБОЛ

Перамаглі маладзечанцы

МАЛАДЗЕЧНА. Перад самым Новым годам апошнімі барацьбу ў чэмпіянатах Мінскай вобласці завяршылі мужчыны-баскетбалісты. І зноў перамога за прадстаўнікамі нашага рэгіёну, на гэты раз маладзечанцамі. Яны ў родных сценах не пакінулі шанцаў сваім сапернікам.

Калі ўспомніць, што ў жаночым валейболе ніхто з рэгіёну не стартаваў, а ў трох астатніх чэмпіянатах першынствавалі валожынкі, мядзельчане і маладзечанцы, то атрымліваецца стопрацэнтная гарантыя перамогі.

26-27-га прайшлі матчы ў групах. Віляйчане ў сваёй групе занялі трэцяе месца, хаця практычна на роўных змагаліся з сапернікамі, якія працягвалі выступаць далей. Яны саступілі 73:80 Барысаву і ўсяго адно ачко 65:66 Нясвіжскаму раёну, перамаглі 36:26 Слуцк. У выніку падзялілі пятае-шостае месцы. Маладзечанцы атрымалі перамогі 71:63 над Мінскім раёнам, 73:60 над Салігорскам і 32:22 над Лагойскім раёнам.

28-га чысла ў паўфінале гаспадары выйгралі ў Нясвіжскага раёна 72:60, а Мінскі раён аказаўся мацнейшым за Барысаў. Назаўтра ў нядзелю прайшлі фіналы за трэцяе і першае месцы. Як і ў групах, Барысаў перамог нясвіжцаў, а маладзечанцы – Мінскі раён. На гэты раз свайго асноўнага канкурэнта на турніры гаспадары пераўзышлі з лікам 69:61.

Пераможцы выкарысталі ў сваім складзе шмат гульцоў. Лідэрамі былі маладыя Аляксандр Ельяшэвіч, Георгій Крукаў, Павел Лінкевіч, больш сталыя Яўген Антоненкаў, Сяргей Грачанік, Алег Дземеш, Сяргей Зенаў, Алег Сінячэнка. Ім дапамагалі Міхаіл Ванглоўскі, Алег Вірынскі, Аляксандр Дурэйка, Юрый Каравякоўскі, Міхаіл Карпенка. Займаюцца гэтыя спартсмены-аматары ў фізкультурна-спартыўным клубе "Агеньчык" пад кіраўніцтвам Леаніда Казлова, многія з іх пачыналі свой шлях у баскетболе з ДЮСШ у трэнера Анатоля Яфімава, які і зараз дапамагае камандзе.

Сяргей ГАЙКОВІЧ.

■ «РГ» – СТАТЫСТЫКА

Сезон у «Забудове»

Колькасць матчаў, праведзеных у чэмпіянаце другой лігі ў 2002 годзе ў складзе "Забудовы".

Выхаванцы маладзечанскай ДЮСШ: Антон Савіцкі (1985) – 21; Максім Чабрыцкі (1985) – 15; Арцём Маргун (1985) – 14; Сяргей Івашкевіч (1971), Іван Каўпакоў (1985) – па 12; Андрэй Байлукоў (1982), Аляксей Відрук (1980), Павел Смолік (1985) – па 10; Аляксандр Таўстыка (1985) – 8 у полі і 1 (-2) на варотах; Вадзім Ельяшэвіч (1985) – 7; Вячаслаў Ваўчок (1974) – 4; Аляксандр Купрыковіч (1985) – 3; Андрэй Вяль (1985) – 1 (-2); Аляксандр Мароз (1982) – 1 (-5).

Прыезджыя: Ал. Канапелька – 23; Ганчароў – 22; Цай – 18; Волкаў – 17; Ан. Канапелька – 15 (-30); Салаўёў – 15; Марцінчык – 13; Анісімаў – 12; Кандраценя, Міхейчык – па 11; Міранов іч – 10; Мартынаў, В. Урублеўскі – па 9; Скадорва – 8; Вярэшня – 7; Мядзведзеў – 6 (-13); А. Урублеўскі – 6; Старавойтаў – 4; Філіпаў – 1.

3 матчы згуляў Руслан Лукін і 1 матч – Уладзімір Галубко.

Сяргей ГАЙКОВІЧ.

■ ФУТБОЛ, ВЫШЭЙШАЯ ЛІГА

Алег Французаў: «У Маладзечна будзе моцны клуб»

МАЛАДЗЕЧНА. Генеральным дырэктарам мясцовага футбольнага клуба стаў мінчанін Алег Французаў. Па яго словах, клуб неўзабаве зможа замахнуцца на высокія прызавыя месцы.

– Раскажыце крыху пра сябе.

– Мне 42 гады. У свой час працаваў дырэктарам таварыства з абмежаванай адказнасцю (ТАА) "Прэсбол", і самой газеты, і яе камерцыйнай структуры. З 1996 года ўзначальваю ТАА "Прэстол", якое займаецца тэлебачаннем, спадарожнікавым і кабельным, а таксама гульнявым бізнесам. Са спортам быў злучаны праз спонсарства, меў дачыненне да клуба БАТЭ. Сам у юнацтве займаўся лёгкай атлетыкай.

– Якім чынам прыйшлі ў "Маладзечна-2000"?

– Я прыйшоў у маладзечанскі клуб разам з новым галоўным трэнерам Вячаславам Акшаевым, з якім у мяне блізкія адносіны. Сітуацыя, у якой апынуўся клуб, вельмі складаная. Разам з тым, я лічу, што цяпер нідзе ў Беларусі няма лепшых умоў для стварэння моцнага футбольнага клуба, чым тыя, што ёсць у Маладзечне. Я маю на ўвазе не толькі мясцовую спартыўную базу, але і такія характарыстыкі, важныя для еўракубкавых планаў, як адлегласць да сталіцы з яе атэлямі, адлегласць да аэрапорта. Натуральна, у самім Мінску ды і ў Барысаве ўмовы яшчэ больш выгадныя, але там ніша ўжо занятая.

Я бачу, што ў Беларусі зараз толькі два трэнеры, якія пастаянна дабіваюцца прызавых месцаў. Гэта Юрый Пунтус, які плённа працуе ў Барысаве, і Вячаслаў Акшаеў, які ўсюды (Віцебск, Гомель, Бабруйск) "даваў" выдатны вынік.

– Хацелася б абмяркаваць гэту тэму. У Бабруйску ён дамогся чэмпіёнства, але далей справа не пайшла. Наогул, адусюль сыходзіў з-за фінансавых праблем.

– У Бабруйску было шмат абяцанняў, у прыватнасці ад прэзідэнта клуба Алега Гушчы, а на справе нічога не зрабілі. Акшаеў працаваў там пад "чэснае слова", а ў выніку абавязацельствы не былі выкананы не толькі перад ім, але і перад гульцамі, што для Акшаева вельмі непрыемна. Гушча ў апошнія месяцы настойліва клікаў у Бабруйск і мяне, і Акшаева. У нас была магчымасць выбіраць паміж Бабруйскам і Маладзечнам. Асабіста я не ведаю яшчэ, якое рашэнне прыме Акшаеў, аднаназначна сказаў, што буду працаваць у Маладзечне. Гэтак жа паступіў і Вячаслаў Яўгенавіч.

– Давайце закранем іншую тонкую тэму. Вы лічыце Маладзечна ледзь не ідэальным варыянтам для стварэння моцнага клуба. Гэта значыць, што Людас Румбуціс і спонсары, якія яму дапамагалі, не здолелі як след "спрацаваць"?

– Не хачу абмяркоўваць гэту тэму. Я не ведаю, якія ў іх былі планы, задумкі. Зараз робіцца стаўка на Акшаева, як на спецыяліста, які ўмее "даваць" вынік.

– Раскажыце пра клубную структуру. Хто за што адказвае?

– У нашага ЗАТ ёсць акцыянеры. Старшынёй савета акцыянераў з'яўляецца Андрэй Балабін, які дапамагаў яшчэ Румбуцісу. Асноўныя супрацоўнікі клуба – гэта я ў якасці генеральнага дырэктара і Дзмітрый Пахучы (ён не кінуў клуб у самыя цяжкія дні мінулага сезона – аўтар) у якасці камерцыйнага дырэктара. На пасадзе начальніка каманды Сяргея Рэзкага, магчыма, заменіць Ігар Старавойтаў, які працаваў на розных пасадах у "Дняпры-Трансмашы", "Белшыне" і БАТЭ. Наогул клубная структура пакуль фарміруецца, нам патрэбны тры-чатыры месяцы, каб стаць на ногі і ў арганізацыйным, і ў матэрыяльным плане. Вялікая надзея на тое, што фінансаванне на гэты час, выдаткі па правядзенні перадсезоннай падрыхтоўкі возьмуць на сябе гарадскія ўлады. Збор каманды з 12-га студзеня ў Маладзечне, да канца студзеня будзем тут. У лютым магчымы збор у Раўбічах, турнір у Наваполацку. У сакавіку хочацца правесці збор у Польшчы.

– Зразумела, што пытанні па складу трэба адрасаваць Акшаеву. Аднак Вы, як генеральны дырэктар, можаце пацвердзіць, што пры іншых роўных умовах перавага будзе аддавацца мясцовым гульцам?

– Мы ствараем каманду, каб змагацца за самыя высокія месцы. У складзе будуць гуляць тыя, хто будзе адпавядаць гэтаму ўзроўню. Плануецца запрашэнне некаторых дасведчаных гульцоў з каманд вышэйшай лігі. Ужо зараз можна казаць аб Максіму Разумаву з "Гомеля", Вячаславу Гормашу і Віктару Маляўцу з "Белшыны" (яны даўно працуюць з Акшаевым – аўтар). Разам з тым мы абавязкова будзем узаемадзейнічаць з мясцовай футбольнай інфраструктурай (ДЮСШ, раённыя каманды).

Сяргей ГАЙКОВІЧ.

Табло

■ ДЗЮДО

Чэмпіянат рэспублікі сярод юнакоў 1989-1990 г.н. прайшоў у Баранавічах.

Удала выступілі маладзечанцы, выхаванцы трэнера Вячаслава Дзеравянкі, якія займаюцца пад эгідай Мінскай абласной "дынамаўскай" ДЮСШ. Ездзілі восем хлопцаў. Першыя месцы занялі Яўген Сушко (вагавая катэгорыя да 38 кг) і Віталь Шаўлюк (50 кг). Трэцім стаў Арцём Навум (42 кг). Яны правялі па пяцьшэсць схватак. Блізка да высокіх месцаў завяршылі барацьбу Арцём Гоман (46 кг), Сяргей Пашкоўскі (38 кг) і Яўген Вашанка (42 кг). Усе гэтыя хлопцы вучацца ў СШ №8 і ў СШ №14.

■ БІЛЬЯРД

МАЛАДЗЕЧНА. У клубе "Караліна" прайшоў турнір па "маскоўскай" пірамідзе.

У гэтай разнавіднасці більярда біць можна толькі адным, каляровым (звычайна чырвоным) шарам. Калі ён залятае ў лузу, то вяртаецца на стол замест простага шара.

У фінале Віталь Жарко перамог Уладзіміра Папатава 3:0. Трэцяе месца заняў Ігар Агузаў.

Сяргей ГАЙКОВІЧ.

ВІНШАВАНКІ

Паважаная
Ядвіга Браніславаўна Мянцюк!
Сардэчна віншуем з 55-годдзем!
Жадаем Вам усяго самага добрага: светлых і радасных дзён, шчасця, удачы ва ўсіх справах.
Сегодня у Вас юбилей,
Красивая, круглая дата.
Какой бесконечной когда-то
Дорога казалась к ней.
Стремительно время летит,
Но сколько бы не миновало,
А лет Вам сегодня на вид
Еще удивительно мало.
Такой оставайтесь всегда —
Красивою, женственной, милой,
Не знающей скуки унылой,
Внушающей радость труда.
Чтоб лет через десять опять
Смогли мы, как прежде, сказать:
На вид Вам всего 25!
Калектыў ТЭ УП «Аўтабаза» Маладзечанскага райспажыўтаварыства.

Віншуем з днём нараджэння **Франца Баляслававіча**, рабочага з дз/с №5 з Вілейкі! Здароўя, шчасця. *Калектыў.*

Віншуем **калектыў дз/с №5** г. Вілейкі з 30-годдзем адкрыцця садка. *Прафсаюзны камітэт.*

Віншуем **Ірыну Гендрыхаўну Бельскую** з днём нараджэння! Жадаем здароўя, удачы, усмешак на твары, поспехаў ва ўсіх пачынаннях. *Дочкі.*

Віншуем з днём нараджэння **Веру Мікалаеўну Квачонак**! Жадаем здароўя, удачы, дабрабыту і знайсці сваю другую палавінку. *Калегі.*

Віншуем з днём нараджэння **Нэлі Фёдараўну Дурко**! Жадаем моцнага здароўя, удачы, кахання, дабрабыту і добрага настрою. *Калегі.*

Любімую дачушку і сястру **Святлану Рудзянкову** віншуем з 25-годдзем! Жадаем здароўя, шчасця, сямейнага дабрабыту. *Тата, мама і брат.*

Любімага мужа **Ігара** віншую з днём нараджэння! Жадаю здароўя, шчасця, кахання, добрага настрою. *Юлія Фалей.*

Віншую **Ігара Фалея** з днём нараджэння! Жадаю здароўя, кахання, сямейнага дабрабыту, поспехаў, бадзёрасці. *Цешча.*

Віншуем з днём нараджэння сына **Ігара Фалея**! Здароўя, шчасця і будзь шчаслівым. *Мама, тата.*

Віншуем дарагую, любімую і паважаную мамачку і бабулю **Крысціну Мікалаеўну Навойчык** з юбілеем! *З любоўю дзеці, зяць, унукі.*

Кінатэатр «Радзіма»

10-12 студзеня. Прэм'ера. **"Антыкілер"**, Расія – у 17.00, 19.00 і 21.00. Акрамя асоб да 18 год.

13-19 студзеня. Прэм'ера. **"Астэрыкс і Абелікс: місія "Клеапатра"**, Францыя, камедыя – у 17.00, 19.00 і 21.00.

ДЛЯ ДЗЯЦЕЙ

10-12 студзеня. Новы фільм для ўсёй сям'і. **"Тайная крэпасць"** – у 15.00.

ДЫСКАТЭКА. У пятніцу, суботу і нядзелю ў 21.00 для моладзі, у суботу і нядзелю ў 17.00 – для падлеткаў.

■ ПАШПАРТЫЗАЦЫЯ

З пашпартам да 100 гадоў

Сёння пашпарт – галоўны дакумент і для граніцы і для пенсіі. Фота IREX/ProMedia.

МАЛАДЗЕЧНА. За першыя восем дзён 2003 года 12 чалавек згубілі свае пашпарты, у пяцярых іх выкралі, яшчэ ў дваіх згарэлі падчас пажару.

У такіх сітуацыях часцей аказваюцца разведзеныя, непрацуючыя... Студэнтаў і вяскоўцаў гэта тычыцца ў меншай ступені. Бо бяруць з сабой дакумент толькі па патрэбе. Губляюць пашпарты ў магазінах, на базары. Наогул, носяць дакумент куды трэба і куды не. На дыскатэку, на рыбалку, у лес. У адной жанчыны пашпарт да латка з-пад яек прыліп. Знайшлі яго, як усе яйкі з'елі. Губляюць пашпарты і ў замежжы. Найчасцей, у Швецыі, Германіі, Польшчы, Італіі, Нідэрландах. Дзе б ні згубіліся нашыя пашпарты, да нас жа яны і вяртаюцца. Бывае, што чалавек утойвае пашпарт дзеля нейкай выгоды. Прыкладам, скрывае шлюб ці па адным пашпарце жыве ў Беларусі, а па другім – у Расіі. Але гэта ўжо не па закону.

Калі вы аказаліся без пашпарта або хочаце абмяняць пашпарт старога ўзору на новы, неабходна звярнуцца ў аддзяленне пашпартна-візавай службы (ПВС) Маладзечанскага ГРАУС. Штодня ў аддзяленне ПВС прыходзіць 150-200 чалавек, каб атрымаць пашпарт.

Начальнік аддзялення ПВС Валерый Кавалёў гаворыць, што па гораду і раёну 76,8% насельніцтва атрымалі пашпарты новага ўзору. Актыўней мяняюць гараджане. Апошні тэрмін абмену пашпартаў 1 ліпеня 2004 года. Пакуль сапраўдны пашпарт грамадзяніна СССР узору 1974 (калі ўклеена фотакартка ўладальніка па дасягненні 25 і 45 год). Так як і пашпарт грамадзяніна Рэспублікі Беларусь узору 1993 года (з сімволікай "Пагоня"), калі тэрмін дакумента не прайшоў. Могуць узнікнуць складанасці, кажа В.Кавалёў, у пенсіянераў, што не маюць новых пашпартаў. З 1 студзеня 2003 года ўступіў у дзеянне Закон Рэспублікі Беларусь "Аб індывідуальным (персаніфікаваным) уліку ў сістэме дзяржаўнага сацыяльнага страхавання.

Пашпарт можна рабіць з 1-га дня жыцця. Часцей яго робяць для хворых дзяцей, якім неабходнае лячэнне ў замежжы. Ці каб выехаць разам з дзіцем да замежных сваякоў. Такі пашпарт будзе сапраўдным да 16 гадоў. Фотаздымкі пераклейваць не патрэбна. Нават калі чалавеку ўжо 15, а з фотакарткі пазірае гадавалае дзіця. Пячатка, што ставіцца на дакуменце і дазваляе ім карыстацца, сапраўдная 5 гадоў.

З 16-гадовага ўзросту ўсе павінныя мець пашпарт. Але можна яго зрабіць ужо ў 15 гадоў. Потым неабходна яго памяняць у 25 і 45 гадоў. Абмен можна пачынаць з 24 і 44 гадоў адпаведна. Далей ён будзе сапраўдным да 100 гадоў. Мяняецца пашпарт на працягу 1 месяца, калі няма вялікай чаргі.

Ірына РАБУШКА.

■ ТВАЁ ІМЯ

Павел – характар не просты

У перакладзе з латыні імя дакладна азначае "малы", яно атрымала сваё распаўсюджванне ў сувязі з дзейнасцю заснавальніка праваслаўнай Візантыйскай Царквы апостала Паўла.

Характар Паўла не зусім просты, але мець зносіны з ім лёгка і прыемна. У рабоце вынаходнік, але сам бывае задаволены радка. Вышэй за ўсё цэніць ісціну, прыгажосць, дабрыню. Не робіць неабдуманых паступкаў, няспешна дзейнічае ў экстрэмальных сітуацыях. Ён сам будуе сваё жыццё і нават каханне. У Паўла канкрэтныя мэты і жаданні, якія яму хочацца ажыццявіць. Цярплівы і ўмее чакаць вынікі сваёй работы. У яго моцная воля, якая дазваляе яму стаць самаахвярным работнікам, але многае ўсё ж залежыць ад яго настрою.

Павел вельмі востра рэагуе на ўсё, што адбываецца, хаця і з некаторым спазненнем. Бывае помстлівым, доўга не згадваецца з чым-небудзь, а затым наладжвае адносіны, але нікому ніколі не дарue. Яго раўнавага залежыць ад максімальнага задзейнічання яго энергіі. Цікавіцца дакладнымі навукамі, філасофіяй, псіхалогіяй, мовамі. Гэта выдатны адміністратар, юрыст. Яго вабіць усё, што звязанае з прамоўніцкім мастацтвам, таму ён можа быць добрым работнікам радыё і тэлебачання. Вельмі вялікая інтуіцыя. У Паўла высокі інтэлект, але некалькі інертны розум. Задзейнічае вялізную колькасць энергіі, каб зрабіць уражанне. Валодае выдатным пачуццём гумару. Яго трэба прымаць такім, які ён ёсць на самой справе.

Павел спагадлівы і любячы, але бывае і жорсткім. Здраду пераносіць з цяжкасцю, вельмі пакутуе. Яму здаецца, што ён мае права рабіць паступкі, зусім не звяртаючы ўвагі на меркаванне навакольных. У Паўла моцна развітае пачуццё таварыства і кахання, але і тут ён хоча прымусіць іншых адказваць на свае пачуцці сілай. Паражэнне перажывае моцна, асабліва маральныя няўдачы. Ва ўсім імкнецца да дасканаласці, а гэта, вядома, часта прыводзіць да непрыемнасцей.

Здароўе Паўла залежыць ад абставін. Пакуль ён поўны энтузіязму, усё ў парадку, але як толькі ўпадае ў адчай, усё страчваецца.

Любіць сям'ю і дзяцей. Жонка Паўла павінна мець анёльскае цярпенне, каб вынесці яго прыдзірлівую ўвагу.

■ ІМЯНІНЫ

10 студзеня
Праваслаўныя: Агафіі, Зіновія, Ігната, Ніканора, Пятра, Феафіла, Яфіма.
Каталіцкія: Рыгора, Яна.
11 студзеня
Праваслаўныя: Марка, Маркела, Феафіла.
Каталіцкія: Ганараты, Мацільды, Фелікса.
12 студзеня
Праваслаўныя: Анісі, Фядоры, Зоціка, Макара.
Каталіцкія: Аркадзя, Багуміла, Бенядыкта, Часлава.
13 студзеня
Праваслаўныя: Маланні.
Каталіцкія: Веранікі, Багуміла, Гіляра.
14 студзеня
Праваслаўныя: Абразанне Гасподнае, Васіля (Новы год).
Каталіцкія: Фелікса.
15 студзеня
Праваслаўныя: Ульяны, Серафіма, Сільвестра.
Каталіцкія: Макара, Паўла.
16 студзеня
Праваслаўныя: Гардзея.
Каталіцкія: Ганараты, Маркела, Уладзіміра.

Купон 2

Рэгіянальная газета

да рубрык «Віншаванкі» і «Знаёмствы». Бясплатна змяшчаюцца тэксты аб'ёмам да 15 слоў. Ананімныя купоны не разглядаюцца. Пішыце, калі ласка, разборліва.

ТЭКСТ

ПРОЗВІШЧА, ІМЯ, АДРАС (НЕ ДЛЯ ДРУКУ)

Звярніце ўвагу

Шаноўныя чытачы, калі вы хочаце павіншаваць знаёмых, блізкіх, то высылайце купон з разборліва напісаным тэкстам загадзя. Укажвайце дату публікацыі – газета выходзіць па пятніцах. Бясплатна прымаюцца віншаванкі аб'ёмам да 15 слоў, якія паступілі ў рэдакцыю да аўторка ўключна. Зрабіце прыемнае сваім блізкім – павіншуйце іх праз газету! Калі вы хочаце размясціць аб'яву аб знаёмстве, калі ласка, указвайце адрас да запатрабавання. Бясплатна змяшчаюцца аб'явы аб знаёмстве аб'ёмам да 15 слоў. Публікуюцца па чарзе. Па-за чаргой – платна. Жадаем знайсці сваё шчасце!

■ ЯК ЗВАРЫШ, ТАК І З'ЯСІ

Курыныя кумпячкі з ананасам і цыбуляй-парэем

На 4 порцыі: 8 курыных кумпячкоў, 2 зубчыкі часнаку, 2 ст. лыжкі мёду, 5 ст. лыжак алею, 1 ч. лыжка сушаных траў, соль, молаты чырвоны і чорны перац, 2 сцяблінкі цыбулі, 1 бляшанка кансерваваных ананасаў (430 г), кэры.

Часнок прапусціць праз прэс, перамяшаць з мёдам, 2 ст. лыжкамі алею і зелянінай. Прыправіць соллю, перцам, кэры і намазаць сумессю кумпячкі. Разагрэць у форме для смажання 3 ст. лыжкі алею і абсмажыць у ім кумпячкі. Затым тушыць 10 мінут. Цыбулю нарэзаць кольцамі. Ананасы адкінуць на друшляк, пры гэтым сабраць сок, і парэзаць на кавалачкі. Пакласці цыбулю і ананасы ў форму для смажання, дадаць 5 ст. лыжак соку і тушыць яшчэ 15 мінут. Па жаданні можна падаваць з рысам.

ЗНАЁМСТВЫ

50/160/70. Пазнаёмлюся з цікавым мужчынам для прыемных сустрэч. Маладзечна-4, а/с 9.

Крок наперад, крок назад

Нядаўна прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка сваім дэкрэтам зацвердзіў чарговую рэдакцыю Палажэння аб дзяржаўнай рэгістрацыі і ліквідацыі (спыненні дзейнасці) суб'ектаў гаспадарання.

Новы дакумент не ўнёс рэвалюцыйных змяненняў у парадак рэгістрацыі і ліквідацыі юрыдычных асоб і індывідуальных прадпрымальнікаў. Штосьці стала прасцей, штосьці – нават складаней, а ў цэлым ніякіх сур'ёзных праблем дэкрэт не вырашыў.

Так, напрыклад, суб'екты гаспадарання цяпер змогуць ажыццяўляць любыя віды дзейнасці, нават не ўказаныя ў заснавальніцкіх дакументах, пры ўмове ўведамлення падатковых і рэгіструючых органаў. Але такое рашэнне можна назваць палавінчатым: калі б дзяржава сапраўды хацела даць прадпрымальнікам свабоду, лагічней было б дазволіць ім ажыццяўляць любыя не забароненыя законам віды дзейнасці. Дарэчы, менавіта так вырашаецца пытанне ў многіх краінах свету, у тым ліку і саюзнай Расіі.

Акрамя таго, прыватнае унітарнае (г.зн., якое належыць аднаму ўладальніку) прадпрыемства можна будзе зарэгістраваць у жылым памяшканні, калі яно належыць заснавальніку на праве ўласнасці і ўсе члены сям'і нічога не маюць супраць. Але і тут узнікае пытанне: чаму аналагічную льготу не далі, напрыклад, таварыствам з абмежаванай ці дадатковай адказнасцю, бо гэтыя формы таксама часта выкарыстоўваюцца малымі прадпрыемствамі.

Спрасціўся і парадак ліквідацыі прадпрыемстваў, што "ляглі" на дно. Цяпер калі суб'ект гаспадарання "не працаваў" на працягу года і не мае запазычанасці перад бюджэтам, спыненне яго дзейнасці праводзіцца па рашэнні выканкома ў спрошчаным парадку – без стварэння ліквідацыйнай камісіі і з мінімальнай колькасцю дакументаў. Але гэтае паслабленне, у першую чаргу, спросціць жыццё чыноўнікам, а прадпрымальнікаў закране толькі ўскосна – ім менш прыйдзецца стаяць у чэргах.

У некаторых выпадках працэс "нараджэння" новага бізнесу нават стаў складаней. Пры стварэнні дачынага прадпрыемства ці таварыства яго заснавальнік павінны будзе пацвердзіць адсутнасць у яго запазычанасці не толькі перад бюджэтам, але і іншымі крэдыторамі, напрыклад, банкамі, ці атрымаць іх згоду на стварэнне дачынай фірмы. Як няцяжка здагадацца, кожная новая папера толькі падаўжае працэс рэгістрацыі.

Падстаў для пазасудовай ліквідацыі суб'ектаў гаспадарання стала больш. Прыватнае унітарнае прадпрыемства, зарэгістраванае па дамашнім адрасе, можна будзе ліквідаваць за перашкоду яго ўласнікам правядзення праверак.

Але ў большасці сваёй парадак рэгістрацыі і спынення дзейнасці суб'ектаў гаспадарання застаўся ранейшым. Захаваная груваткая сістэма праверкі заснавальнікаў на наяўнасць запазычанасці і магчымасць пазасудовай ліквідацыі прадпрыемства па рашэнні выканкома. Пералік падстаў для адказу ў рэгістрацыі – па-ранейшаму шырокі, колькасць неабходных дакументаў – таксама вялікая. Адно добра: з'яўленне новага дакумента, на гэты раз, не азначае новай перарэгістрацыі, а значыць, галаўнога болю ў прадпрымальнікаў не прыбавіцца.

Сяргей БАЛЫКІН,
рэспубліканскае грамадскае аб'яднанне "Альтэрнатыва-XXI".

ТРАНСПАРТ

ПРАДАМ

- З/ч да Вольвы-340. Т. у Маладзечне 20184.
- Аўдзі-100, 1985 г. в., 1.8Б, добры стан, 1650 у. а., торг. Т. у Вілейцы 33579, 55020.
- Аўдзі-80, "бочка", 1991 г. в., выдатны стан. Т. у Вілейцы 57573.
- ВАЗ-21051, 1994 г. в., выдатны стан, т/а 2004 г., 1400 у. а., торг. Т. у Вілейцы 55536.
- Аўдзі-80, 1988 г. в., 1800 см³, карбюратар. Т. у Вілейцы 55322, (8-029) 6550253.
- Тэрмінова Опель-Астру, 1.7 дызель, 1993 г. в.; Форд-Эскорт, 1.4 бензін, 1994 г. в., з Германіі, 10 дзён; Вольва-740, газ-бензін, 1985 г. в. Тэл. (8-029) 6283849.
- Міцубісі-Галант, 1986 г. в., 1.8TD, нядорага. Тэл. (8-029) 6300857.
- А/м BMW-324Д, 1986 г. в., колер белы, літыя дыскі, электрапакеты, салон скура, цюнінг, магнітола "Піянер", люк, добры стан. Т. у Вілейцы 32473.
- Мерседэс-190Д, колер мокры асфальт, стан добры. Т. у Вілейцы 32712.
- VW-Гольф, 1.3, 1989 г. в., 1650 у. а. Т. у Смаргоні 51450.
- Рэно-Рапід (пікап - г/п 800 кг), 1.9Д, 5КПП, 12.1994 г. в., з Германіі, 2800 у. а., торг. Т. у Маладзечне 90207.
- Рэно-Кліо, 1991-92 г. в., шэры. Т. у Маладзечне 33980.
- Аўдзі-100, 12.1987 г. в., 1.8Б, 1650 у. а. Т. у Маладзечне 36272.
- А/м Опель-Вектра, 1.6Б, 12.1993 г. в., 60000 км, з Германіі. Т. у Маладзечне 63823.
- Тэрмінова Форд-Арыён, 1.6 газ-бензін, 1991 г. в., чырвоны колер, добры стан, 1850 у. а. Тэл. (8-02157) 38199 (Докшыцы).
- Фіят-Ціпо, 1992 г. в., 1.4 монаўпырск, г/у, ц/з, эл/шкло, эл/люк, фаркоп, 6 л/100 км, цёмна-зялёны металік, 1700 у. а., торг. Т. у Маладзечне 40645.
- А/м Хундай-Лантра, 1991-92 г. в., 1.5і, бірузовы металік, з Германіі. Т. у Маладзечне 67959.
- А/м Нісан-Прэрыя, 1984 г. в., 1.8Б, 990 у. а. Тэл. (8-029) 6358283.
- А/м Форд-Скорпіё, 1987-88 г. в., 2.0і, газ/бензін, галандка, скура, поўны эл/пакет, зімняя гума, л/д, або мяняю на аварыйны а/м, на ходу, пасля 1993 г. в. Т. у Маладзечне 62110, (8-029) 6585322.
- Міцубісі-Лансер, 1993 г. в., 1.3і, цёмна-зялёны, хэтчбек, з Германіі. Т. у Маладзечне 63817, 36911.
- ВАЗ-21074, 1995 г. в., чырвоны, 1600 см³, прабег 160000 км, 1500 у. а., без торгу. Т. у Астраўцы 21782, 20777.
- VW-Джэту, 1990 г. в., 1.8Б, люк, ц/з, цёмна-сіні колер. Тэл. (8-029) 6360596.
- Трактар Т-40, добры стан, дакументы. Т. у Маладзечне 40556.
- VW-Транспарцёр, 12.1989 г. в., чырвоны, грузавік. Тэл. (8-029) 6207706.
- М-412 на з/ч; касавы апарат ВМ-8005. Тэл. (8-029) 6277259.
- Аўдзі-80, 12.1989 г. в., 2750 у. а.; Форд-Сіеру, 1992 г. в., 1970 у. а. Тэл. (8-029) 6370619.
- А/м Мазда-626, 09.1994 г. в., г/б. Тэл. (8-029) 6590163, (8-029) 6365528.
- А/м Рэно-Шафран, 1993 г. в., 2.2і, бензін, чорны металік, месяц у РБ, ц/з, магнітола, велюр салон, сігналізацыя, эл/шклопад'ёмнікі. Тэл. (8-029) 6563338.
- Форд-Мандэо, 1994 г. в., універсал, дызель. Тэл. (8-029) 6153865.
- А/м ВАЗ-2109, 1990 г. в., сігналізацыя, ц/з, люк, 1100 у. а., торг. Т. у Маладзечне 75929.
- Аўдзі-80 В-4, 1993 г. в., 2.0Б, г/у, эл/люк, ц/з, кар/фар, цёмна-зялёны металік, 126000 км прабег, новая гума. Т. у Вілейцы 33223, (8-029) 6254552.

КУПЛЮ

- Рухавік Форд-Эскорт 1984-86 г. в., 1.6Б. Т. у Маладзечне 98093.
- Рухавік да матацыкла М-103, М-104. Т. у Маладзечне 77709.

ПАСЛУГІ

- Устаноўка сігналізацый, ц/з, **УСТРОЙСТВАЎ ПЕРАДПУСКАВОГА ПАДАГРЭВУ РУХАВІКА**, устройстваў падагрэву дызпаліва (для легкавых і **ГРУЗАВЫХ АЎТО**). Т. у Маладзечне 64136.

ІНШАЕ

- Вазьму ў Польшчу за а/м. Тэл. (8-029) 6614964.

НЕРУХОМАСЦЬ

ПРАДАМ

- Дом у в. Ручыца з участкам 0,31 га, побач рака; прычэп для аўтамабіля. Т. у Вілейцы 57180.
- 3-пакаёвую кватэру ў в. Нарач Вілейскага р-на. Т. у Вілейцы 48225.
- Дом у Вілейцы або мяняю на кватэру. Т. у Вілейцы 53888.
- Дом у Вілейцы; відэакамеру, камп'ютэр; HDD: 20 GB (65 у. а.); станок свідравальны. Т. у Вілейцы 32878.
- 4-пакаёвую кватэру ў цэнтры Смаргоні, 4 паверх, нядорага. Тэл. (8-029) 6433491.
- 2-пакаёвую кватэру. Т. у Маладзечне 67443.
- Жылы катэдж у Маладзечне, 3 узроўні, 11х11, 5 пакояў, паркет, газ, вада, каналізацыя, цэпліца 10х15, цагляны хлеў, участак 15 сотак. Т. у Мінску 2729121. Т. у Маладзечне 36622.
- Аднапакаёвую кватэру з частковымі выгодамі. Т. у Маладзечне 36142.
- 2-пакаёвую кватэру без выгод у Вілейцы (тэлефон, хлеў, агарод). Т. у Маладзечне 76263.
- 2-пакаёвую, цэнтр, тэлефон, 4/5, цэгла, 8500 у. а. Тэл. (8-029) 6776256.

КУПЛЮ

- Дом у Вілейцы. Т. у Вілейцы 59005, (8-029) 6959005.

МЯНЯЮ

- Дом у цэнтры Маладзечна на кватэру. Тэл. (8-029) 6472737.

ЗДАМ

- 2-пакаёвую кватэру з мэбляй і тэлефонам. Т. у Маладзечне 61637, 40756.

НАЙМУ

- **ГАРАЖ У ВІЛЕЙЦЫ. Тэл. (8-029) 6550799.**
- Аднапакаёвую кватэру або пакой у Маладзечне з 14 па 29 студзеня. Т. у Смаргоні 34031 (увечары).
- Аднапакаёвую кватэру, 2 чалавекі, можна з мэбляй. Т. у Маладзечне 40336.
- Малады чалавек найме пакой або аднапакаёвую кватэру ў Маладзечне (р-н вул. Б. Хмяльніцкага). Тэл. (8-029) 6571612 (пасля 18⁰⁰).
- Аднапакаёвую кватэру. Т. у Маладзечне 40507.

ПАСЛУГІ

ДЛЯ МАЛАДЫХ

- **ВЯСЕЛЬНЫЯ І ВЯЧЭРНІЯ ЎБОРЫ:** модныя, элегантныя, новыя паступленні, вэлюм у падарунак. Т. у Маладзечне 39293, (8-029) 6339293. Ліц. №04599 Белбытсаюза18.10.1999-18.10.2004.
- **У САЛОНЕ ВЯСЕЛЬНАЙ МОДЫ "РАКСАЛАНА"** новая калекцыя "Зіма-2003". У падарунак вэлюм. Гасцініца "Маладзечна". Т. у Маладзечне 74109, 51070. Ліц. №00582 Белбытсаюза 4.06.1999-4.06.2004.
- **ВЯЛІКІ ВЫБАР** вясельных і вячэрніх убранняў. Сукенка для маці нявесты — **БЯСПЛАТНА.** Т. у Маладзечне **50825.** Ліц. №03716 Белбытсаюза 13.08.99-13.08.2004.
- Вясельныя і вячэрнія ўбранні. Новыя паступленні. Т. у Маладзечне 75801. Ліц. №04285 БДАБАН 20.05.2002-20.05.2007.
- **ВЯСЕЛЬНА-ВЯЧЭРНІ САЛОН "МІЛЭДЗІ".** Вялікі выбар. Маладзечна, вул. Буйніцкага, 30. Т. у Маладзечне 77382. Ліц. №03576 БДАБАН 31.01.2002-31.01.2007.
- Вясельныя і вячэрнія сукенкі. Маладзечна, вул. Будаўнікоў, 15а (Дом быту). Т. у Маладзечне 67877 (дам.), (8-029) 6208849. Ліц. №03204 БДАБАН 30.11.2001-30.11.2006.
- **ВЯСЕЛЬНА-ВЯЧЭРНІЯ ЎБОРЫ.** Вялікі выбар. Усе памеры. **Т. у Вілейцы 55513,** (8-029) 6655513. Ліц. №04123 БДАБАН 24.04.2002-24.04.2007.
- **ВЯСЕЛЬНЫЯ І ВЯЧЭРНІЯ ЎБОРЫ.** Новыя мадэлі. **НЯДОРАГА.** Т. у Маладзечне **50510.** Ліц. №02477 БДАБАН 30.07.2001-30.07.2006.

ВІДЭАФОТАЗДЫМКА

- Відэаздымка. Простая і камп'ютэрная апрацоўка. Т. у Маладзечне 39256, 37744. Ліц. №803 МК РБ 5.10.2000-5.10.2005.

ГРУЗАПЕРАВОЗКІ

- Грузаперавозкі ў межах РБ, Расіі, Украіны — 6 тон, 20 м³, ізатэрма. Т. у Вілейцы 42390, (8-029) 6668890. Ліц. АЕ№1-7219 МТіК 31.10.2002-31.10.2007.

ПЕРАВОЗКІ

- Шукаю работу, прыработак з мікрааўтобусам (8 месцаў). Камандзіроўкі ў Польшчу. Тэл. (8-029) 6965929.

ІНШЫЯ ПАСЛУГІ

- Пракат гульнявых прыставак "Sony PS" і "Sega DC". Дастаўка. Т. у Маладзечне 39379. Ліц. БбС №01796 ад 8.05.2001 г.да 8.05.2006 г.
- Выконваем размол збожжа. Т. у Вілейцы 35113.
- Кантрольныя работы па вышэйшай матэматыцы, статыстыцы. Т. у Маладзечне 75047.

РОЗНАЕ

ПРАДАМ

БЫТАВАЯ ТЭХНІКА

- Малагабарытны халадзільнік нядорага. Т. у Маладзечне 77948.
- Пральную машыну п/а "Расінка", ва ўпакоўцы. Т. у Вілейцы 53926.
- Муз/цэнтр Kenwood, 2х150 Вт, амаль новы з усімі дакументамі — 260 у. а. Т. у Маладзечне 32209.
- Пральную машыну-аўтамат, б/у, з Германіі; тэлефакс Сіменс, б/у. Тэл. (8-029) 6655211.
- Імпартны тэлевізар б/у. Т. у Маладзечне 64061.

МУЗІНСТРУМЕНТЫ

- Акардэон нямецкі "Weltmeister". Т. у Маладзечне 65019.

МЭБЛЯ

- Мэблю ў добрым стане; дзверы. Т. у Смаргоні 53890.
- **МЭБЛЮ** РБ. Дастаўка. Т. у Вілейцы 53829, (8-029) 6313007. Падлягае абавязковай сертыфікацыі. Ліц. №260 Вілейскага РВК 22.08.2002-23.08.2007.
- шафу 3-створкавую з антрэсоллю; каляску дзіцячую прагулачную; тэлефон сотавы Simens A35 — усё б/у. Т. у Маладзечне 37998, (8-029) 6294556.

ЖЫВЁЛА

- **ШЧАНЯ СЯРЭДНЯАЗІЯЦКАЙ АЎЧАРКІ З РАДАСЛОЎНАЙ. Тэл. (8-029) 6337275.**
- Цяля. Т. у Вілейцы 63346.
- Шчанят рускага спаніеля. Т. у Маладзечне 67061.
- Каня. Т. у Маладзечне 77425, 40048.

ІНШАЕ

- **ПОМНІКІ** з мармуровай крошкі. Якасць, рэальныя цэны. Маладзечна, вул. Бухаўшчына, 58 (каля Палаца культуры). Т. у Маладзечне 70656.
- Камп'ютэр, добрая камплектацыя, 350 у. а., торг. Т. у Маладзечне 65962, (8-029) 6532692.
- **КАМП'ЮТЭРЫ PI-PIV, КАМПЛЕКТУЮЧЫЯ, Б/У, ГАРАНТЫЯ. ДАСТАЎКА. Т. у Маладзечне 60583, 64687, (8-029) 6432423.**
- Новую відэакамеру Samsung, цана 320 у. а. Т. у Вілейцы 33082.
- Сімкарту "Привет". Тэл. (8-029) 6153865.
- Станок д/з; гітару. Т. у Маладзечне 76337.
- **КАМП'ЮТЭР INTEL, AMD — Б/У. КАМПЛЕКТУЮЧЫЯ, ГАРАНТЫЯ, РАМОНТ. Т. у Маладзечне 54583, (8-029) 6161705.**
- Ноўтбук "Асус-1000", ксеракопія. Тэл. (8-029) 6358283.
- Сродкі для мыцця і чысткі; батарэйкі розных відаў і напаўненняў; іншыя тавары. Вілейка, Дом быту, месца 31. Падлягае абавязковай сертыфікацыі.

КУПЛЮ

- **ФОТААПАРАТЫ,** аб'ектывы, **ГАДЗІННІКІ,** грамафоны, абразы, мэблю, фарфор і іншыя старадаўнія рэчы. Т. у Маладзечне 65542, (8029) 6564854.
- Пэйджар б/у. Тэл. (8-029) 6550799, пэйдж.501 (тэл. 8-01773-30020).
- "Статут Вялікага Княства Літоўскага"; кнігу "Памяць. Валожынскі раён". Т. у Маладзечне 61821 (раб.), 76428 (дам.).
- Старадаўнія даваенныя рэчы. Т. у Смаргоні 51245, (8-029) 6313362.

ПАТРАБУЮЦЦА

- **РАБОТА Ў МАСКВЕ:** муляры, цесляры-бетоншчыкі, газаэлектразваршчыкі, электрамантажнікі, тынкоўшчыкі-маляры, плітачнікі, станяры, сантэхнікі, рознарабочыя. Жыллё, рэгістрацыя, медстрахоўка, харчаванне. "Жылбуд". Тэл. (8-029) 6595970.
- Запрашаем на работу газазваршчыка, сантэхніка. Т. у Маладзечне 71625.
- **КІНАТЭАТРУ "МІР" У РАДАШКАВІЧАХ НА РАБОТУ ПАТРАБУЕЦЦА ДЫРЭКТАР. Т. у Маладзечне 71702.**

ІНШАЕ

- Здам у арэнду кіёскі. Тэл. (8-029) 6704764.

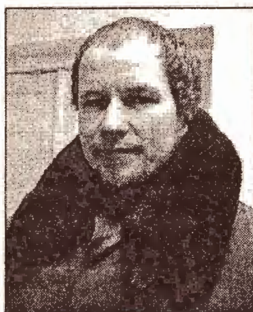
■ ЭКСПРЭС-АПЫТАННЕ МАЛАДЗЕЧАНЦАЎ

Ці радуе вас зіма?

Наталля Малінец, ветэрынарны ўрач:

— Вельмі. Люблю я зіму. Святаў шмат. Пасля іх таксама адчуваю сябе добра. Бо вяду здаровы лад жыцця, нават у святы.

Вячаслаў Плячко, прадпрымальнік:

— Зіма заўсёды радуе. Асабліва цяперашняя, са снегам і маразамі. А то апошнія 10 гадоў – зіма-не зіма. Гэтай зімой займаюся рамонтам у кватэры, каб вясной і летам можна было нармальна жыць.

Святлана Піскорская, педагог:

— Так. Снегу шмат. А яшчэ я нарадзілася зімой. Чакаю ў падарунак мяккі куток. Мяркую, што муж падорыць.

Таццяна Гражэвіч, выкладчыца па класе цымбалаў:

— Радуе. Асабліва снег. Яго так шмат. Марозу не баюся. На вуліцы дублёнка грэе, а дома – муж.

Падрыхтавала Ірына РАБУШКА.

■ НАДВОР'Е

Мінск	10.1 дзень	10.1 вечар	11.1 дзень	11.1 вечар
ападкі				
атмасферны ціск, мм	736	736	741	743
тэмпература паветра, °С	-8	-9	-19	-26
вільготнасць паветра, %	98	97	97	92
вецер, м/сек	1-2	1-3	1-3	1-3

Вільня	10.1 дзень	10.1 вечар	11.1 дзень	11.1 вечар
ападкі				
атмасферны ціск, мм	745	745	750	751
тэмпература паветра, °С	-5	-11	-19	-24
вільготнасць паветра, %	97	96	98	97
вецер, м/сек	2-5	2-5	1-3	1-3

Чытайце праз тыдзень:

- **Гісторыя пра шнуркі.** Кожную сераду, суботу і нядзелю Валянцін Прысяжны прадае шнуркі. Лепш разыходзяцца чорныя....
- **Фіктыўны развод.** Часам дзеля ўпарадкавання маёмасці бывае патрэбны не толькі фіктыўны шлюб, але і фіктыўны развод. Гісторыю апавядае Алесь Ралавец.

Гараскоп 13 – 19 студзеня

Авен (21.03–20.04)

Каханне з першага погляду можа прывесці да заблытаных адносінаў з сябрамі ці расчараванняў. Некаторая схільнасць да крайнасцяў можа выклікаць унутранае жаданне змяніць месца жыхарства, работу, кола сяброў ці накірунак творчасці. Шмат сітуацый, якія немагчыма растлумачыць, будзе спадарожнічаць у гэты перыяд, магчымы экстранныя звароты да дактароў.

Цялец (21.04–21.05)

На рабоце ў некаторых могуць з'явіцца апаненты. Вам прыйдзецца адстойваць свой пункт гледжання. Магчыма, з'явіцца жаданне заняць некаторую суму грошай для камерцыйных спраў, пры гэтым вы ўскладваеце надзеі на падтрымку сяброў і аднадумцаў, а яны, са свайго боку, могуць адмовіцца. Не трэба хваляваццa, лепш успомніце прымаўку: "што бог ні робіць, усё да лепшага".

Блізняты (22.05–21.06)

Вам неабходна навучыцца быць сур'ёзнымі і адказнымі, самастойна прасоўвацца да вызначанай мэты. Змяненні могуць тычыцца не толькі сяброўскіх, але і партнёрскіх сувязяў. Магчыма, прыйдзецца прайсці праз этап разбурэння дарагіх вам адносінаў. Старайцеся беражліва размаўляць адзін з адным. Калі вашыя ўзаемаадносіны моцныя ў сваёй аснове, такая духоўная ачышчальная працэдура пойдзе толькі на карысць.

Рак (22.06–23.07)

У гэтыя дні Ракі маюць магчымасць значна палепшыць матэрыяльны стан. У дзяцей можа пагоршыцца самаадчуванне, магчыма раптоўнае захворванне. Меры перасцярогі дапамогуць пазбегнуць ускладненняў. Старайцеся трымаць пад кантролем эмоцыі, каб не пашкодзіць сваёй кар'еры і ўзаемаадносінам з партнёрамі.

Леў (24.07–23.08)

Работа, паўсядзённыя абавязкі будуць успрымацца вамі як сферы для творчага самавыражэння. І сапраўды, у гэтыя дні у вас могуць з'явіцца дадатковыя магчымасці для прасоўвання па службе. Магчымы заблытаныя адносіны з каханым. Некаторыя будуць настроены ідэалізаваць адносіны паміж членамі сям'і. Вас не пакіне натхненне.

Дзева (24.08–23.09)

Могуць узнікнуць непаразуменні на рабоце з-за нежадання якасна і своечасова выконваць свае абавязкі. Няма сэнсу грошы зарабляць мэтанакіраванай, упорнай працай. Усе сілы могуць пайсці ўпустую. Галоўнае, паважаць закон і выконваць усе правілы грамадскага парадку. Цікавымі будуць любыя віды паездак, за выключэннем далёкіх.

Шалі (24.09–23.10)

Магчыма, набыццё нерухомасці, расшырэнне сям'і, набыццё прадметаў камфорту. Тайныя любоўныя сувязі могуць прынесці непрыемнасці. У сярэдзіне тыдня ўстрымайцеся ад выкарыстання паветранага транспарту і будзьце асцярожныя з электрычнасцю.

Скарпіён (24.10–22.11)

Колькасць грошай не заўсёды будзе вас задавальняць. Гэта не самы лепшы час, каб пазычаць грошы ці класці іх у банкі або даваць пад працэнты. Вы можаце падмануцца і не атрымаць нічога, нават сваіх грошай. Для многіх Скарпіёнаў можа стаць прыемнай нечаканасцю павышэнне заработнай платы ці з'яўленне новай крыніцы даходаў.

Стралец (23.11–21.12)

Калі перад вамі стаіць праблема выбару часу для паездкі ў блізкае ці далёкае замежжа, то прадпрымайце актыўныя дзеянні для таго, каб яна пачалася пасля 23 студзеня. У некаторых можа ўзнікнуць жорсткасць у адносінах як з блізкімі, так і з самім сабой. Памятайце, што праблемы ў сумесным жыцці могуць прывесці да маральнай адзіноты, што згубна для прадстаўнікоў гэтага знака.

Казярог (22.12–20.01)

У гэтыя дні трэба быць асабліва ўважлівым у афармленні папер, дакументаў. Бухгалтарам лепш заняцца праглядам старых справаздач; у рабоце бягучага перыяду могуць быць дапушчаныя памылкі, якія складана будзе адшукаць. Касмічныя энергіі дапамогуць вам з выгадай для сябе выкарыстоўваць сувязі. Вам будзе спадарожнічаць удача ў дзелавым прадпрымальніцтве, гандлі, выдавецкай і пісьменніцкай дзейнасці.

Вадалей (21.01–19.02)

Сябры могуць жартам устроіць шантаж у сувязі з рамантычным захапленнем на службе. Магчымы непаразуменні пры вырашэнні фінансавых пытанняў, што можа паслужыць прычынай узнікнення залежнасці, а таксама матэрыяльных страт. У далейшым пашырыць сферу сацыяльнага ўплыву, крыніцы даходаў дапамогуць надзейныя ўплывовыя партнёры. Будзьце асцярожныя з наземным ці паветраным транспартам.

Рыбы (20.02–20.03)

Рыбы ідуць па светламу шляху развіцця і атрымаюць нечаканую дапамогу ад анёла-ахоўніка. У патрэбную хвіліну ім будзе прыходзіць неабходная інфармацыя, якая дапаможа вырашыць складаныя жыццёвыя пытанні. У кароткіх паездках вы таксама будзеце адчуваць нябачную прысутнасць анёла-ахоўніка. Хутчэй за ўсё, з'явіцца неабходнасць аддаваць даўгі маральнага характару блізкім людзям, сваякам.

Тэлефонныя коды гарадоў рэгіёна: Маладзечна - 01773, Вілейка - 01771, Смаргонь - 01592, Ашмяны - 01593, Валожын - 01772, Мядзел - 01797, Астравец - 01591, Мінск - 017(2)

Рэгіянальная газета

Заснавальнікі: Аляксандр МАНЦЭВІЧ, Дзмітрый ХАРЫТОНАЎ, Ніна МАНЦЭВІЧ.
Пасведчанне № 227.
Галоўны рэдактар Аляксандр МАНЦЭВІЧ.

Інфармацыйна-рэкламнае штотыднёвае выданне для рэгіёна і рэспублікі. Выходзіць па пятніцах. Тыраж 10300 экз. Індэкс 63212 (індывідуальная падпіска), 63369 (ведамасная падпіска). Падпіска праводзіцца пастаянна ў паштовых аддзяленнях рэспублікі. У розніцу – цана свабодная. №2 (403) 10.1.2003. РУП «Друкарня «Перамога», Міністэрства інфармацыі РБ. 222310, Маладзечна, вул. Таўлая,11. Зак. № 54. Падпісана ў друк у 13.00 9.1.2003

Наш адрас: 222310, Маладзечна, Вялікі Гасцінец, 68а.
ТЭЛЕФОНЫ/ФАКС: (01773) 6-96-67, 5-38-41, 5-07-99.
E-mail: regionnews@promedia.by
http://regionnews.promedia.by

ПРЫЁМ ДРОБНЫХ АБ'ЯЎ
Маладзечна: Вялікі Гасцінец, 68а. Тэл. 69667, 53841.
Вілейка: вул. Вадап'янава, 23, капіравальны цэнтр «Парус». Тэл. 55284.
Смаргонь: вул. Танкістаў, 8, рэдакцыя «Новой газеты Сморгони». Тэл. 33077, 34353.

Разліковы рахунак №3012164030006 у філіяле ААТ «Белзнешэканамбанк» у Маладзечне, код 211, атрымальнік ТАА Рэдакцыя газеты «Рэгіянальная газета», УНН 600288444